

Årsrapport

Barn- och utbildningsnämnden
2022

Version 1.1

Beslutad av Barn-och utbildningsnämnden 2023-02-09

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning	3
2 Viktiga och intressanta händelser för individ och samhälle	4
3 Verksamhet.....	5
3.1 Uppföljning av grunduppdrag	5
3.2 Återrapportering av uppdrag från kommunfullmäktige	22
4 Måluppföljning.....	23
4.1 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: I Mark ska barn och unga få en bra start i livet för att utveckla sin potential	23
4.2 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: I Mark ska det vara lätt att starta, driva och utveckla företag för att skapa arbetstillfällen	24
4.3 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: Hållbar personalförsörjning	27
5 Agenda 2030	29
6 Uppföljning av internkontroll.....	31
6.1 Årets internkontrollarbete	31
6.2 Uppföljning av internkontrollplanen	31
7 Personal.....	36
8 Ekonomi.....	40
8.1 Driftredovisning.....	40
8.2 Demografimodell	45
8.3 Investeringsredovisning.....	45
9 Annan uppföljning.....	46
9.1 Övrig uppföljning.....	46
10 Följetal	47
10.1 Följetal personal	47
11 Budgetunderlag.....	49
11.1 Utmaningar och slutsatser utifrån årsrapporten	49
11.2 Omvärld	51
11.3 Ekonomi.....	56
11.4 Personal- och kompetensförsörjning.....	57
11.5 Taxor och avgifter.....	60

Bilagor

Bilaga 1: Behov av skolplatser_till TSF okt 2022_khus

Bilaga 2: Behov av skolplatser_till TSF okt 2022_gsk

Bilaga 3: Behov av skolplatser_till TSF okt 2022_fsk

Bilaga 4: Resultatbilaga_årsrapport 2022

1 Sammanfattning

De senaste åren har en större del av nämndens resurser kunnat gå till personal och undervisning. Att fortsätta i den riktningen är viktigt för att möjliggöra en kvalitativ och likvärdig utbildning. Förvaltningens uppdrag är att skapa förutsättningar för rektor att tillsammans med enhetens personal systematiskt utveckla enhetens verksamhet för att kunna möta de behov och utmaningar som just de står inför. Enheternas verksamhetsplaner har nu en gemensam struktur och systematik för uppföljning, där det framgår hur enheten avser stärka elevernas resultat genom att samtliga professioner runt eleven samarbetar, tillsammans.

För verksamheterna är långsiktiga, stabila och realistiska förutsättningar avgörande för att kunna bedriva ett strategiskt och kvalitativt systematiskt kvalitetsarbete mot ökad måluppfyllelse. Politiska prioriteringar och statsbidrag är exempel på ekonomiska resurser som kan tillföras och avslutas med kort varsel. Det skapar osäkerhet i vilka förutsättningar som rektor har att planera och bedriva sin verksamhet utifrån, från år till år.

Att kraftsamla för fullföljda studier är att ge barn och elever möjlighet till en tydlig progression genom hela utbildningen, varje dag. Förutsättningen, för att elever ska kunna utvecklas utifrån sin fulla potential och gå ut skolan med en god måluppfyllelse och gymnasieexamen, är att utbildningen är av god kvalitet. Den ska säkerhetsställa lärande och vara likvärdig inom och mellan enheter i de olika skolformerna. Skolmiljön ska präglas av trygghet och studiero samt ge barn och elever den ledning, stöd och stimulans som de behöver för att utvecklas så långt som möjligt.

Nämnd och förvaltning behöver därmed finna långsiktiga lösningar för att trygga en verksamhet i balans med de resurser som finns. En allmän ekonomisk återhållsamhet är nödvändig men inte tillräcklig. Att styra kommande verksamheter inom tilldelade resurser kommer kräva kraftfulla åtgärder och förändringar som kommer påverka hela nämndens ansvarsområde.

2 Viktiga och intressanta händelser för individ och samhälle

Budget 2022-2023 med plan för 2024-2025 har barn- och utbildningsnämnden genom politisk prioritering tilldelats 11 mnkr. Barn- och utbildningsnämnden har fördelat de 11 mnkr till grundskolans lägre åldrar.

Resursförstärkningen är fördelad till enheterna utifrån volym samt enheternas behov mätt utifrån kvantitativa kunskapsresultat. Syftet med att tilldela F-6 resursförstärkningen är att ge rektorerna bättre ekonomiska förutsättningar i arbetet för en ökad måluppfyllelse. Rektor ansvarar för att fördela resurserna så att undervisningen utvecklas och likvärdighet och kunskapsutveckling stärks. Resurserna har använts till IT-lärverktyg, elever i behov av särskilt stöd, läromedel, kompetensutveckling, bibehållen och ökad personaltäthet. Utvärdering av resursförstärkningen sker i det systematiska kvalitetsarbetet i juni och redovisas i delårsrapporten.

Marks Gymnasieskola fick inget förnyat tillstånd att fortsätta med riksidrottsgymnasiet i basket RIG från och med höstterminen 2023. Det innebär att inga nya elever antas men de elever som påbörjat senast HT22 kan fullfölja sin påbörjade utbildning på skolan.

Flera nya lagar började gälla inför skolstart HT22 som nu efterlevs i kommunen, exempelvis:

- Elever i årskurs 4-9 i grundskolan ska erbjudas extra studietid och hjälp med läxor och skolarbete minst två timmar per vecka. Varje rektor har utifrån enhetens förutsättningar organiserat för att genomföra den nya lagen på sin enhet.
- Den obligatoriska lovskolan utökas med 25 timmar för elever i årskurs 9 som riskerar att inte bli behöriga till ett nationellt yrkesprogram i gymnasieskolan.
- All personal ges befogenhet att vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som behövs för att försäkra eleverna trygghet och studiero.
- Mobiltelefoner ska i regel endast få användas vid undervisning efter lärarens instruktion.
- Kraven på huvudmannens klagomålshantering skärps och Skolinspektionen inleder inte tillsyn som rör ett enskilt barn eller en enskild elev om inte huvudmannen har hanterat frågan först.

Rysslands invadering av Ukraina. Arbetsmarknadsenheten aktiverades tidigt i arbetet med flyktingar enligt massflyktsdirektivet. En extraordinär händelse som krävde individuell hantering i samarbete med övriga förvaltningar, kommunala bolag samt näringslivet.

Dåvarande skolminister Lina Axelsson Kihlborn (S) medverkan i Hackaton.

Första spadtaget taget för nya skolan i Skene. Den nya skolan beräknas vara klar under hösten 2024 och kommer ha plats för 650 elever i årskurs 7-9.

3 Verksamhet

3.1 Uppföljning av grunduppdrag

Huvudverksamhet / Uppdraget uppfyllt	Helt	I hög grad	Delvis	I låg grad	Inte alls
Förskola		X			
Grundskola, grundsärskola och fritidshem			X		
Gymnasieskola/gymnasiesärskola		X			
Vuxenutbildning			X		
Arbetsmarknadsenhet		X			

Nämnden gör bedömningen att förskola, gymnasiesärskola/gymnasieskola och arbetsmarknadsenhet hög grad uppfyller grunduppdraget.

Vidare gör nämnden bedömningen att grundskola, grundsärskola och fritidshem samt vuxenutbildning (kalenderår 2021) delvis uppfyller grunduppdraget.

FÖRSKOLA

Barn- och utbildningsnämnden ska

- tillgodose föräldrars behov av omsorg för barn i ålder 1–5 år.
- ge barnen en god pedagogisk verksamhet, som stimulerar barnens utveckling och lärande, i enlighet med skollag och förskolans läroplan.

Följetal	Godkänd nivå	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Bedömning
Plats på förskola på önskat placeringsdatum, andel barn %	60-100	60			
Väntetid i antal dagar för de barn som inte fått plats på förskola på önskat placeringsdatum, medelvärde	0-31	12			
Personaltäthet, inskrivna barn/årsarbetare, kommunal regi, antal	4-5,5	4,5	4,9	5,0	●
Barn 1-5 år inskrivna i förskola, samtlig regi, andel %	85-100	84,9	85,0	85,0	●
Heltidstjänster med förskollärlärolegitimation i förskola, andel %	52-100	48	52	52	●
Heltidstjänster i förskola med övrig utbildning, kommunal regi, andel %	0-33	33	32	31	●

Bedömning av grunduppdraget

Bedömningen är att grunduppdraget uppfylls i hög grad baserat på följetalets utfall. Det har inte skett några förändringar i följetalets utfall sedan delårsrapporteringen.

Barn- och utbildningsförvaltningen har nu deltagit i Ifous, forskning- och utvecklingsprogram mot utveckling av undervisning under ett och ett halvt läsår. Deltagande förskolor har fått ett vetenskapligt förhållningssätt och stöd i vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet av forskare från Göteborgs universitet. Under läsåret har förskolorna arbetat med caserapporter vilket är ett systematiskt sätt att arbeta med analys och undervisningsutveckling. Caserapporterna är ett verktyg för reflektioner om förändrade undervisningshandlingar och konsekvenser av de förändrade handlingarna. Arbetet har visat sig framgångsrikt då det börjat växa fram en medvetenhet och samsyn kring innebörden av vad som är kvalitet i undervisningen. Undervisningen måste utgå utifrån läroplan och formas efter barnens behov av lärande samtidigt som barnens intresse behöver omhändertas.

Alla förskolor har haft barnens språkinläring i fokus. På förskolorna tränar barnen på att kommunicera och uttrycka sig på olika sätt - både taktill, visuellt, estetiskt, auditivt samt muntligt och skriftligt. En av aktiviteterna som samtliga förskolor har arbetat med är TIFT, tidig fonologisk träning. Metoden innebär att pedagoger tillsammans med barnen arbetar systematiskt med ett språkmateriale som ökar barnens fonologiska medvetenhet. TIFT har visat

sig vara framgångsrikt då det går att se en tydlig progression i barnens fonologiska medvetenhet.

När det gäller arbetet med att öka förskolelärarna och annan personals medvetenhet kring språkutvecklande arbetssätt har läslyftet genomförts som kompetensutveckling på flera förskolor. Läslyftet innebär kompetensutveckling i språk-, läs och skrivdidaktik baserat på aktuell forskning. Detta har gett god effekt hos personalen.

Fortsatt utvecklingsarbete behöver även ske vad gäller det systematiska kvalitetsarbetet. Det pågår ett utvecklingsarbete vad gäller resultatuppföljning både på enhets- och förvaltningsnivå. Utvecklingsarbetets syfte är att ge mer utrymme åt analysarbetet för att skapa bättre förutsättningar att sätta in rätt aktiviteter både på enhets- och förvaltningsnivå. Detta för att öka likvärdigheten och ge alla våra barn en god omsorg och utbildning av hög kvalitet.

Förskolans jämförelse baseras på effektivitetsindex som finns i Kolada 2021 där färgerna rött, gult och grönt visar hur ett resultat ligger till jämfört med andra. De bästa resultaten får grönt (25%), de sämsta rött (25%) och de i mitten (50%) får gul färg.

Kommunens effektivitetsindex förskola blev för tredje året i rad grön med ett total index som steg från 80 till 92 på den 100-gradiga skalan. Vilket indikerar att verksamheten höll en hög effektivitet för de den är till för.

Förskolans kostnader budgetår 2021 steg från 152 434 kr till 153 426 kr per inskrivet barn. I jämförelse med andra kommuner, gick kommunens kostnad per inskrivet barn från gul till grön, vilket innebar att kostnaden blev bland de lägsta i förhållande till andra kommuner. Snittet för riket var 165 511 kr/inskrivet barn och snittet för liknande kommuner, förskola var 164 089 kr per inskrivet barn. För budgetår 2021 innebar det att kostnaden per inskrivet barn i Marks kommunala förskolor var 12 085 kr lägre än rikssnitt.

Stadsbidraget för minskade barngrupper och stadsbidraget för kvalitetssäkrande åtgärder ersattes under 2022 av stadsbidraget för kvalitetshöjande åtgärder. Det innebär att förskolan har fått en minskad bidragsram motsvarande 5,1 miljoner. Rektorerna har arbetat för att anpassa sig till ny ram framförallt genom att öka antalet barn per personal, vilket gör att storleken på vissa barngrupper har ökat. Ökade storlekar på barngrupperna kan påverka kvaliteten negativt. De enheter som haft statsbidrag för mindre barngrupper påverkas mest.

De nyckeltal som valts ut i Koladas kvalitetsindex speglar strukturkvalitet, det vill säga förutsättningar för kvalitet. Dessa nyckeltal är även nämndens följetal i grunduppdraget.

Inskrivna barn per årsarbetare har ökat i kommunens förskolor från 4,9 barn per heltidstjänst till 5,0 vilket innebär att personaltätheten har minskat något, vilket blev gul i jämförelse med andra kommuner. Rikssnitt var 5,1 barn per årsarbetare och liknande kommuner, förskola 5,3 vilket innebär att kommunens snitt var 0,1 färre barn per årsarbetare än rikssnitt och 0,3 färre barn per årsarbetare än liknande kommuner, förskola.

Andel inskrivna barn i förskolan var fortsatt 85,0% vilket innebar gul i jämförelse med andra kommuner. Rikssnitt var 85,5% och liknande kommuner hade 88,5%.

Heltidstjänster i förskolan med förskollärlärolegitimation låg kvar på 52% vilket innebär gul i jämförelse med andra kommuner. Rikssnitt var fortsatt 44% och liknande kommuner 49%. Det innebar att andel förskollärare med förskollärlärolegitimation (heltidstjänster) i kommunen låg åtta procentenheter över rikssnitt.

Sammantaget gör ovan nyckeltal i Koladas effektivitetsindex att Marks kommunala förskola blir grön i jämförelse med andra kommuner.

Ett antal av förskolans enheter har utmaningar att kunna erbjuda förskoleplats för de som önskar inom angiven tid. En annan av förskolans utmaningar är den varierande statusen på lokalernas ändamålsenlighet. Nämndens prioriterade byggnationer samt förvaltningens lokalbehvsplan är överlämnade till teknik-och serviceförvaltningen för planering och vidare hantering. I väntan på färdigställande ser förvaltningen att tillfälliga lokallösningar kommer att krävas för att tillgodose föräldrars behov av omsorg. Det förväntas ge högre kostnader för lokaler.

GRUNDSKOLA, GRUNDSÄRSKOLA OCH FRITIDSHEM

Barn- och utbildningsnämnden ska

- bedriva förskoleklass, fritidshem, grund- och grundsärskola för barn i ålder 6–16 år, i enlighet med skollag och läroplan.
- bedriva skolan så att den ger eleverna kunskaper och färdigheter, samt främjar deras utveckling till ansvarsställande människor och samhällsmedlemmar.
- bedriva fritidshem, som tillgodoser barnens behov av meningsfull fritid och ge stöd i deras utveckling.

Följetal	Godkä nd nivå	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Bedömnin g
Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov och som klarat alla delprov för ämnesprovet i matematik, andel (%)	65-100	-	55,7	67,7	
Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov och som klarat alla delprov för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk, andel (%)	75-100	-	68,8	64,3	
Elever i åk 5: I min skola respekterar vi varandra, positiva svar, andel %	80-100	82,4	67,6	77	
Elever i åk 5: Jag har studier på lektionerna, positiva svar, andel %	70-100	66,1	58,2	72	
Elever i åk 5: Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar, andel %	85-100	85,1	78,8	86	
Elever i åk 6 som uppnått A-E i alla ämnen, andel (%)	75-100	71,0	69,3	60,0	
Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, andel %	75-100	70,1	74,9	70,8	
Elever i åk. 9, meritvärde, genomsnitt ,17 ämnen	225-340	213,9	220,1	218,0	
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, andel %	85-100	78,9	84,0	81,2	
Elever i åk 9 som fått ett högre betyg än provbetyg för ämnesprov i svenska, andel (%)	0-25	-	-	14,0	
Elever i åk 9 som fått ett högre betyg än provbetyg för ämnesprov i matematik, andel (%)	0-40	-	-	40,0	
Elever i åk 9 som fått ett högre betyg än provbetyg för ämnesprov i engelska, andel (%)	0-10	-	-	9,9	
Elever i åk 9 som fått ett högre betyg än provbetyg för ämnesprov i svenska som andraspråk, andel (%)	0-15	-	-	3,7	
Elever i åk 9: I min skola respekterar elever och lärare varandra, positiva svar, andel %	80-100	67,1	75,2	67,1	
Elever i åk 9: Jag har studier på lektionerna, positiva svar, andel %	70-100	58,8	71,7	65,2	
Elever i åk 9: Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar, andel %	85-100	87,2	89,5	80,9	
Andel elever, F-9 med 20 procentig frånvaro eller mer, andel %	0-10	-	12,1	19,4	
Lärare (heltidstjänster) med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne i grundskola åk 1-9	70-100	66,6	70,4	69,7	

Följetal Grundsärskola					
Lärare med specialpedagogisk högskoleexamen, grundskola, andel %	25-100	3,1	.	14,5	■
Heltidstjänster med lärarlegitimation och behörighet i ämnet, andel %	20-100	15,6	18,9	1,6	■
Följetal Fritidshem					
Andel lärare i fritidshem som har en lärarlegitimation med behörighet för fritidshem, andel %	40-100	16,7	37,0	32,2	■

Bedömning av grunduppdraget

Bedömning är att grunduppdraget delvis uppfylls baserat på följetalens utfall. De flesta utfall har tidigare redovisats i delårsrapporten men några har ett ändrat alternativt nytt utfall och de redovisas nedan. Sammanställningen av höstens kommungemensamma elevenkät rapporteras i aprilrapport 2023.

Grundskolans utmaningar kommer fortsatt vara betydande för ett antal elevkullar framöver men utmaningarna ser olika ut och varierar mellan enheterna. Det långsiktiga förbättringsarbete som pågår inom grundskola, grundskola och fritidshem förväntas ge effekt på måluppfyllelsen så att grunduppdraget uppfylls i högre grad. I huvudmannens systematiska kvalitetsarbete framkommer att progression sker utifrån förvaltningen strategier. Steg tas framåt i arbetet med det systematiska kvalitetsarbetet, ledning för en utvecklingsorganisation samt i det kollegialt lärandet. I förvaltningens dialogbaserade analys framkommer att rektorerna har ett större fokus på undervisning än tidigare. I rektorernas kvalitetsdialoger förs dialog om ledning och stimulans och rektorerna lyfter relationen mellan undervisning och lärande tydligare än tidigare. Det sker ett kollaborativt lärande i rektorsgruppen och rektorernas frågor till varandra har blivit mer utmanande. Rektorerna har även en delningskultur som är mer strukturerad.

Barn- och utbildningsförvaltningen har nu deltagit i Ifous, forskning- och utvecklingsprogram mot utveckling av undervisning under ett och ett halvt läsår. Deltagande skolor har fått ett vetenskapligt förhållningssätt och stöd i vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet av forskare från Göteborgs universitet. Under läsåret har skolorna arbetat med caserapporter vilket är ett systematiskt sätt att arbeta med analys och undervisningsutveckling. Caserapporterna är ett verktyg för reflektioner om förändrade undervisningshandlingar och konsekvenser av de förändrade handlingarna. Under läsåret 2022/2023 kommer fyra utvecklingsseminarium genomföras där deltagande lärare, förstelärare, rektorer och förvaltningsledning träffas tillsammans med de andra deltagarna i programmet och forskarna från Göteborgs universitet.

Inom Samverkan för bästa skola har deltagande enheter och huvudman under läsåret arbetat med att analysera sina respektive resultat för att under våren skriva fram sina respektive åtgärdsplaner. I åtgärdsplanerna har insatser skrivits fram som ska åtgärda orsaker på process och strukturnivå utifrån problem som är kopplade till enheternas resultat och måluppfyllelse. Nu pågår arbete med åtgärderna med stöd av Karlstad universitet.

De centrala förstelärarna har träffats regelbundet tillsammans med en av förvaltningens kvalitetsutvecklare. De har varit ute på två enheter och träffat kollegor i de lägre åldrarna för att fokusera på undervisningsutveckling. Vidare har ett förstelärarnätverk skapats där förstelärarna har möjlighet att träffas och utbyta kunskaper och erfarenheter. Detta med syfte att öka likvärdigheten i utbildningen. Nätverket leds av centrala förstelärarna och kvalitetsutvecklaren.

Utvecklingsarbetet i fritidshemmet, där samtliga enheter deltar, upplevs av rektorer och medarbetare ge resultat. Medvetenheten kring fritidshemmets uppdrag och uppföljningen av utbildningen samt innebörden av vad som är kvalitet i undervisningen och att denna måste utgå utifrån läroplanen ökat.

I huvudmannens systematiska kvalitetsarbete framkommer i verksamhetsbesök och samtal att progression sker utifrån förvaltningen strategier. Steg tas framåt i arbetet för en kvalitativ

undervisning och tillgänglig utbildning samt i det kollegialt lärandet. Beroende på enheternas förutsättningar så har de kommit olika långt.

Elevernas frånvaro har under året ökat. Ny frånvarorutin har utvärderats åtgärder ger bra effekt när de sätts in tidigt och i de enklare ärendena. I mer komplexa ärendena finns ännu inte ett fullt ut fungerande samarbete med socialtjänsten. Det framkommer även vikten av att ha kurator på skolan, som har rollen som närvarosamordnare och ansvaret för frånvarokontrollen och att meddela rektor. Det finns önskemål om att digitalisera processen för att underlätta arbetet. Vidare har förvaltningschefen i uppdrag av nämnden att utreda möjligheterna att införa ett hemmasittarteam.

En utredning om hur skolverksamheten kan utformas för elever som är i behov av särskilt stöd, där den ordinarie skolmiljön utgör ett hinder för elevens lärande och sociala utveckling, har genomförts. Utredningen visar att de kommunala grundskolorna redan idag använder olika organisering av alternativa lärmiljöer för att möta variationen elever. De alternativa lärmiljöerna som skolorna erbjuder behöver säkerställas genom kontinuerlig uppföljning och utvärdering samt metodiskt förbättras, som del av det systematiska kvalitetsarbetet. De verksamheter som bedrivs ska bygga på forskning och beprövad erfarenhet. Resultatet av utredningen visar att det finns en liten andel elever i Marks kommun som inte kan få sina behov tillgodosedda inom ordinarie skolverksamhet, trots organisering av flexibla undervisningsalternativ. Att dessa elevers behov av särskilt stöd bäst skulle mötas genom en resursskola har i nuläget otillräckligt forskningsstöd. Samtidigt visar utredningen att ett flertal rektorer bedömer att det behövs en resursskola för ett litet antal elever. Nämnden har beslutat att rekommendera kommunfullmäktige att ge nämnden i uppdrag att utreda frågan om resursskola vidare med fokus på finansiering och resursfördelning. Nämnden har också beslutat att ge förvaltningschef i uppdrag att arbeta vidare med och återkomma med en plan för de rekommendationer som ges i rapporten om alternativa lärmiljöer.

Gällande följetalen kring elever i åk 9 som fått ett högre betyg än provbetyg för ämnesprov visar statistiken att lärarna i grundskolan i lägre grad än i riket sätter högre betyg än provbetyget som ämnesprovet visar. Ett nationellt ämnesprov ska särskilt beaktas av läraren men betyg ska sättas utifrån vad en elev kan i förhållande till betygskriterierna i slutet av en termin och utgå från relevant information om elevens kunskaper i förhållande till betygskriterierna. Inget enskilt prov, inte ens de nationella proven, kan ensamt avgöra ett betyg.

Elever i åk 6 som uppnått A-E i alla ämnen (som eleven läser), andel (%)

Läsårets utfall steg i nationella databaser med 0,5 procentenheter och blev 60%. Det var en minskning från föregående år med 9,3 procentenheter, men fortsatt gul i jämförelse med andra i Kolada.

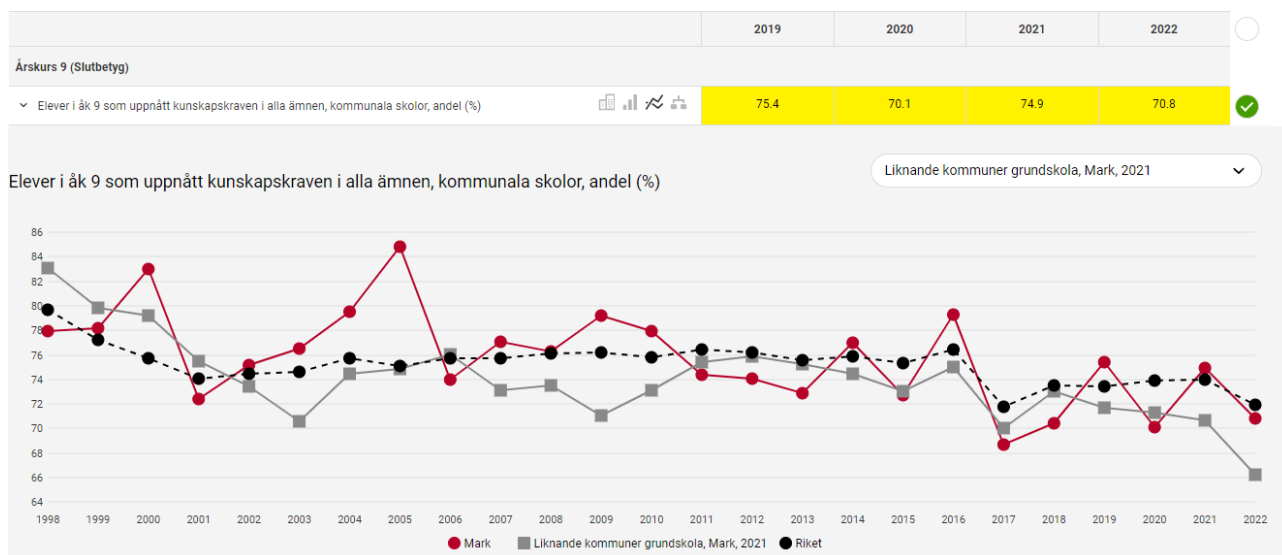
I jämförelse med rikssnitt på 72,4% var elevernas uppnådda andel 12,4 procentenheter lägre och jämfört med liknande kommuner, grundskola 68,6% var andelen 8,6 procentenheter lägre.

Denna elevkull går läsåret 2022/23 i åk 7 och har i jämförelse med tidigare elevkullar den lägsta andel A-E i alla ämnen (som eleven läser) sen 2014.

Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, andel %

Läsårets utfall steg i nationella databaser och blev 70,8%. Det var en minskning med från föregående år med 4,1 procentenheter, men fortsatt gul i jämförelse i Kolada.

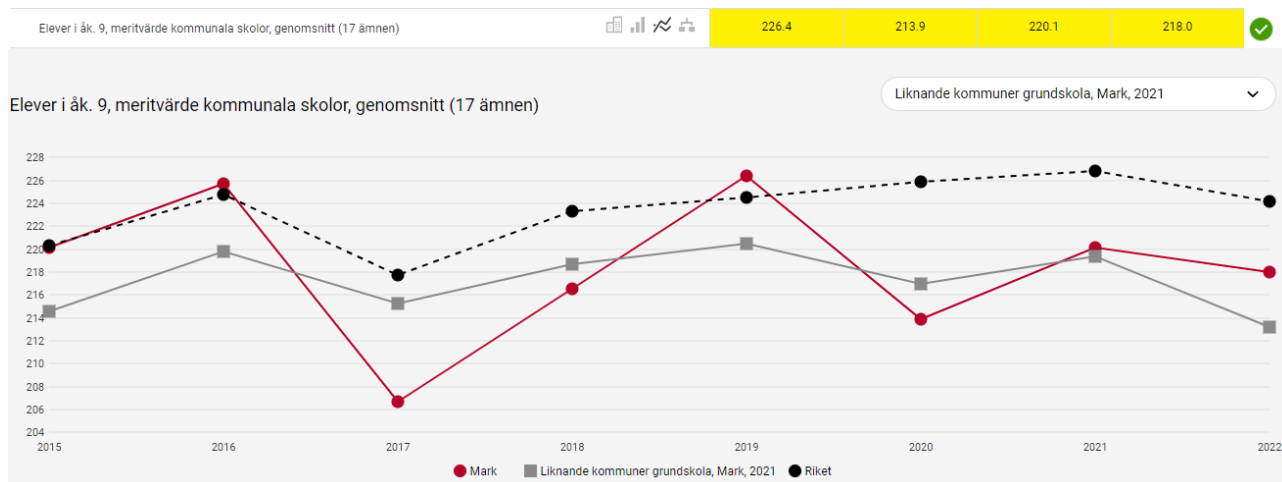
I jämförelse med rikssnitt på 74,5% var elevernas uppnådda andel i kommunens 3,7 procentenheter lägre. I jämförelse med liknande kommuner, grundskola 66,3 % var andelen i kommunen 4,5 procentenheter högre.

Elever i år 9, meritvärde, genomsnitt, 17 ämnen

Läsårets utfall i nationella databaser minskade något från de preliminära 218,9 som redovisades i delårsrapporten, till 218,0. Det genomsnittliga meritvärdet minskade mot föregående läsår med 1,2 betygssteg, men är fortsatt gul i jämförelse i Kolada.

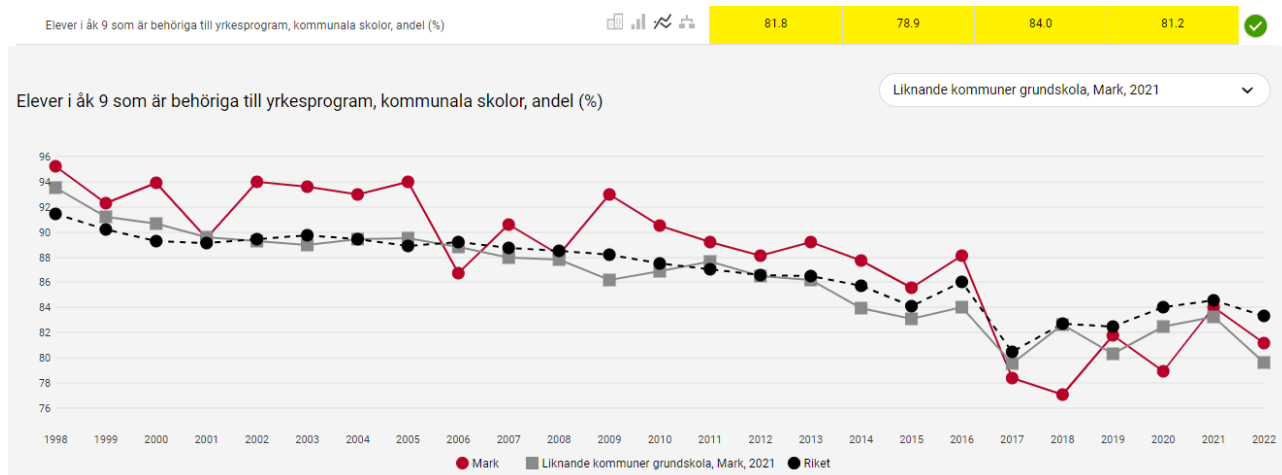
I jämförelse med rikssnitt på 230,0 var elevernas genomsnittliga meritvärde 12 betygssteg lägre. I jämförelse med liknande kommuner, grundskola på 213,2, var genomsnittliga meritvärdet 4,8 betygssteg högre.

Elever i år 9 som är behöriga till yrkesprogram, andel %

Läsårets utfall blev 81,2%, vilket innebär 2,8 procentenheter lägre än föregående läsår, men fortsatt gul i jämförelse med andra i Kolada. Det innebär att vid läsårets slut var 76 elever obehöriga till nationellt yrkesprogram på gymnasiet.

I jämförelse med rikssnitt på 230,0 var elevernas genomsnittliga meritvärde 12 betygssteg lägre. I jämförelse med liknande kommuner, grundskola på 213,2, var genomsnittliga meritvärdet 4,8 betygssteg högre.

Nedan följetal redovisas för första gången i denna rapport. För 2019/20 och 2020/21 finns inget utfall då Nationella prov i år 9 inte genomfördes på grund av pandemin.

Elever i år 9 som fått ett högre betyg än provbetyg för ämnesprov i svenska, andel (%)

Andel elever som fick ett högre betyg än provbetyg på nationella provet i svenska läsåret 2021/22 var 24,9% vilket är en ökning från 2018/19. Rikssnitt var 36,5% och liknande kommuner, grundskola 35,2% vilket innebar att kommunens andel högre satta betyg än provbetyg i ämnet var 11,6 procentenheter lägre än rikssnitt.

6,9% fick ett lägre betyg än provbetyg vilket kan jämföras med rikssnitt 6,0% och liknande kommuner, grundskola 7,4%.

Totalt innebär det att 68,3% av eleverna i kommunens år 9 fick lika betyg som provbetyg i svenska vilket kan jämföras med rikssnitt 57,5%

Elever i år 9 som fått ett högre betyg än provbetyg för ämnesprov i engelska, andel (%)

Andel elever som fick ett högre betyg än provbetyg på nationella provet i engelska läsåret 2021/22 var 4,7% vilket är en ökning från 2018/19. Rikssnitt var 10,4% och liknande kommuner, grundskola 11,8% vilket innebar att kommunens andel högre satta betyg än provbetyg i ämnet var 5,7 procentenheter lägre än rikssnitt.

16,7% fick ett lägre betyg än provbetyg vilket kan jämföras med rikssnitt 14,9% och liknande kommuner, grundskola 15,7%.

Totalt innebär det att 78,6% av eleverna i kommunens år 9 fick lika betyg som provbetyg i engelska vilket kan jämföras med rikssnitt 74,7%

Elever i år 9 som fått ett högre betyg än provbetyg för ämnesprov i matematik, andel (%)

Andel elever som fick ett högre betyg än provbetyg på nationella provet i matematik läsåret 2021/22 var 30,3% vilket är en minskning från 2018/19. Rikssnitt var 35,6% och liknande kommuner, grundskola 38,0% vilket innebar att kommunens andel högre satta betyg än provbetyg i ämnet var 5,3 procentenheter lägre än rikssnitt.

1,2% fick ett lägre betyg än provbetyg vilket kan jämföras med rikssnitt 1,1% och liknande kommuner, grundskola 1,3%.

Totalt innebär det att 68,5% av eleverna i kommunens år 9 fick lika betyg som provbetyg i matematik vilket kan jämföras med rikssnitt 63,3%

Elever i år 9 som fått ett högre betyg än provbetyg för ämnesprov i svenska som andraspråk, andel (%)

Andel elever som fick ett högre betyg än provbetyg på nationella provet i svenska som andraspråk läsåret 2021/22 var 15,4% vilket är en ökning från 2018/19. Rikssnitt var 36,6% och liknande kommuner, grundskola 35,9% vilket innebar att kommunens andel högre satta betyg än provbetyg i ämnet var 21,2 procentenheter lägre än rikssnitt.

3,8% fick ett lägre betyg än provbetyg vilket kan jämföras med rikssnitt 5,2% och liknande kommuner, grundskola 4,6%.

Totalt innebar det att 80,8% av eleverna i kommunens åk 9 fick lika betyg som provbetyg i svenska som andraspråk vilket kan jämföras med rikssnitt 58,2%

Grundskolans kvalitet, servicenivå och kostnadseffektivitet

Grundskolans jämförelse baseras på Koladas effektivitetsindex av faktiskt utfall 2021 där färgerna rött, gult och grönt visar hur ett resultat ligger till jämfört med andra. De bästa resultaten får grönt (25%), de sämsta rött (25%) och de i mitten (50%) får gul färg.

Grundskolans totala effektivitetsindex 2021 blev grön för första gången på tre år (gul) då det sammantagna index steg från 41 till 71 på den 100-gradiga skalan. Vilket indikerar att verksamheten ökat sin effektivitet för den de är till för. I det totala ingår separata index för resurs samt kvalitet vilket redovisas nedan.

Resursindex blev fortsatt gul och baserad på följande.

Marks kommunala F-9 skolors kostnad, kronor per elev, ökade från 111 169 kr till 112 579 kr 2021, vilket blev fortsatt gult i jämförelse med andra kommuner. Rikssnitt kostnad per elev var 116 060 kr och liknande kommuner, grundskola var 114 075 kr. Vilket innebär att kommunala skolan i Mark hade 3 481 kr lägre kostnader per elev mot rikssnitt.

Kostnader kr/elev åk 1-9 var -4 720kr per elev lägre än rikssnitt 2021.

Den strukturjusterade kostnad per elev, som tar hänsyn till skillnader i elevunderlag, steg från 99 933 kr per elev till 101 497 kr och blev fortsatt gul i jämförelse. Rikssnitt var 104 997 kr per elev och liknande kommuner, grundskola var 101 897 kr. Vilket innebär att kommunens grundskola hade 3 500 kr lägre kostnader per elev mot rikssnitt.

Kostnad per kostnadspost på faktiskt utfall visar:

lägre kostnad för elevhälsa mot rikssnitt med -527kr/elev vilket är grön i jämförelse
lägre kostnad för lokaler mot rikssnitt med -2 464kr/elev vilket är gul i jämförelse
högre kostnad för lärverktyg mot rikssnitt med 2 223kr/elev vilket är röd i jämförelse
högre kostnad för måltider mot rikssnitt med 452kr/elev vilket är gul i jämförelse
högre kostnad för undervisning mot rikssnitt med 82kr/elev vilket är gul i jämförelse
lägre kostnad för övrigt mot rikssnitt med -4 477kr/elev vilket är grön i jämförelse.

Kvalitetsindex blev grön från att ha varit röd, då index förbättrades från 32 till 66 på den 100 gradiga skalan. Tre av nyckeltalen till grundskolans kvalitetsindex visar avvikelse från modellberäknade värden, det vill säga resultat då hänsyn tagits till bakomliggande socioekonomiska faktorer som förväntas påverka elevgruppens resultat. Utfallet på var samtliga röda förra läsåret. Läsåret 2020/21 steg alla och blev gula i jämförelse.

För *Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen avvikelse från modellberäknat värde, procentenheter* var avvikelsen plus 3,4 procentenheter (gul) vilket kan jämföras med *Liknande kommuner, grundskola* som var -0,9 och *Alla kommuner* plus 0,8.

För nyckeltalet *Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram avvikelse från modellberäknat värde, procentenheter* var plus 1,7 procentenheter (gul) vilket kan jämföras med *Liknande kommuner, grundskola* som var plus 0,6 och *Alla kommuner* plus 1,2.

För nyckeltalet *Elever i åk 9 genomsnittligt meritvärde avvikelse från modellberäknat värde, meritvärdespoäng* var -3,0 meritvärdespoäng (gul) vilket kan jämföras med *Liknande kommuner, grundskola* som var -4,4 och *Alla kommuner* - 3,9.

Elevenkårsindex är också en del av kvalitetsindex i Kolada som baseras på Skolinspektionens elevenkät. Enkät genomförd vårterminen 2021 och blev förblev grön med en ökning från 78 till 91 på den 100 gradiga skalan. Elva utvalda påståenden följs i Kolada och kommunens åk 9 var gröna på nio av dem i jämförelse med andra. De två som är gula gäller stimulans och delaktighet.

Sammantaget visar Koladas effektivitetsindex att Marks kommunala grundskola blir grön i jämförelse med andra kommuner.

Grundsärskola kvalitet, servicenivå och kostnadseffektivitet

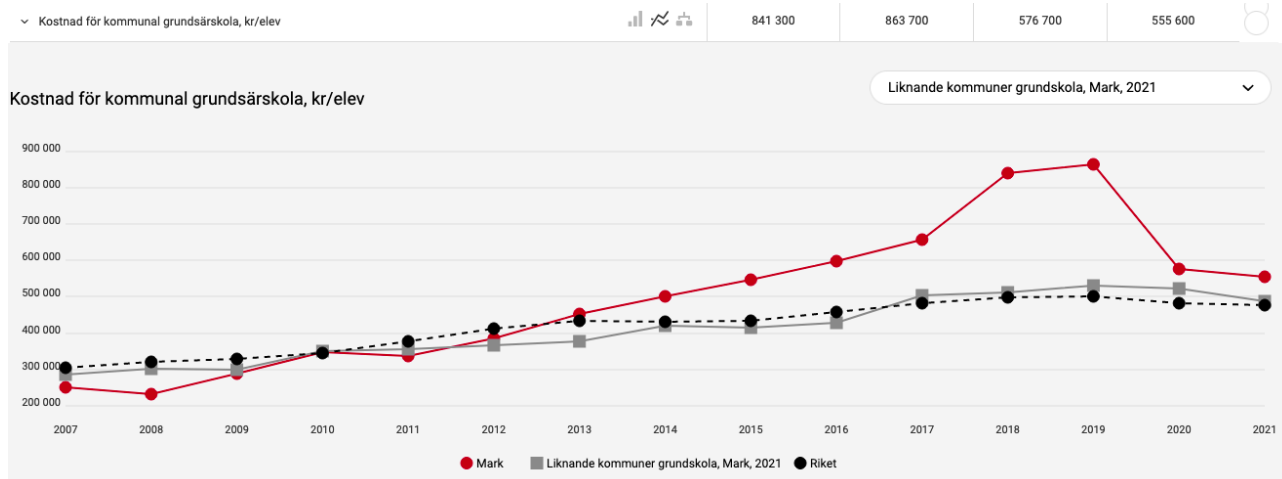
Grundsärskolan ingår inte i effektivitetsnyckeltalen i Kolada och jämförs på följetal i grunduppdraget och nyckeltal som speglar förutsättningar samt faktisk kostnad per elev från

officiell statistik.

Kostnad för kommunal grundsärskola, kr per elev

Kostnad, kronor per elev, i kommunens grundsärskola minskade för andra året i rad. Från 576 700kr/elev till 555 600kr/elev vilket är en minskning med 21 100kr/elev. I jämförelse med andra blev posten fortsatt gult efter att ha varit röd mellan 2016-2019.

Rikssnitt för kostnad per elev var 476 500kr och snittet för liknande kommuner, grundskola var 488 214kr. Vilket innebär att den kommunala grundsärskolan i Mark hade 79 100 kr högre kostnader per elev mot rikssnitt.

De sex kostnadsposterna som ingår i Kostnad för kommunal grundsärskola, kr/elev visar: högre kostnad för elevhälsa mot rikssnitt med 9 140kr/elev vilket är röd i jämförelse högre kostnad för lokaler mot rikssnitt med 36 700kr/elev vilket är röd i jämförelse högre kostnad för lärverktyg mot rikssnitt med 1 400kr/elev vilket är gul i jämförelse högre kostnad för måltider mot rikssnitt med 2 300kr/elev vilket är gul i jämförelse högre kostnad för undervisning mot rikssnitt med 12 000kr/elev vilket är gul i jämförelse högre kostnad för övrigt mot rikssnitt med 17 500kr/elev vilket är gul i jämförelse

Nyckeltalet *Antal elever per heltidstjänst* är läsåret 2021/22 sjönk från 3,8 till 3,4 elever per heltidstjänst vilket kan jämföras med rikssnitt samt *Liknande kommuner, grundskola* på 4,3 elever per heltidstjänst. Personaltätheten ökade därmed.

Andel *lärare med legitimation och behörighet i minst ett av sina undervisande ämnen* var läsåret 2021/22 1,6% vilket kan jämföras med rikssnitt 13,8%.

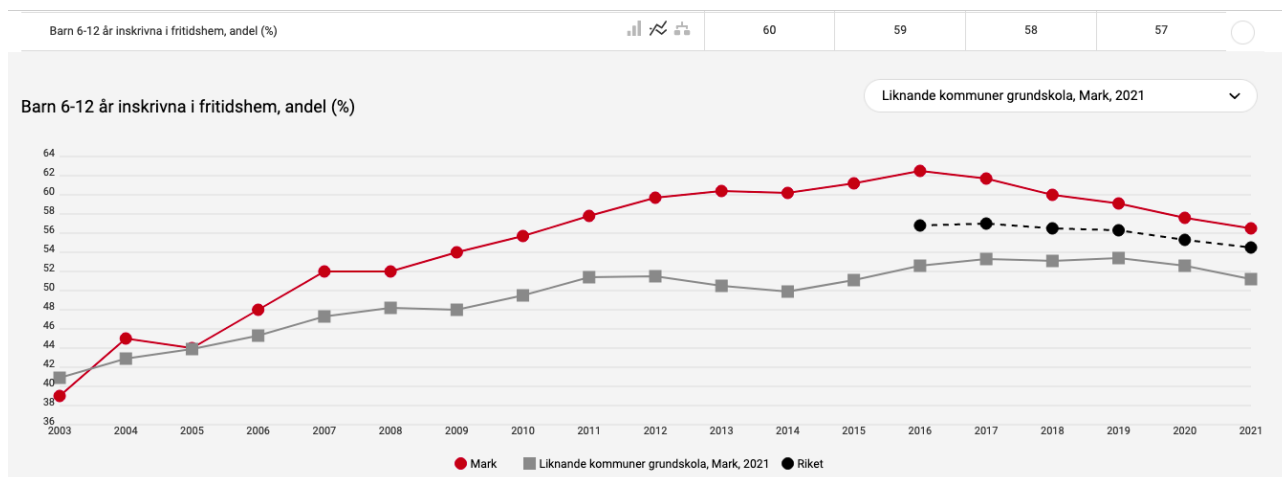
Andel av tjänstgörande lärare som har *specialpedagogisk högskoleexamen* var läsåret 2021/22 14,5% vilket kan jämföras med rikssnitt 27%.

Sammantaget gör utfall på ovan följetal och nyckeltal ur Kolada att nämnden bedömer att verksamheten delvis uppfyller grunduppdraget.

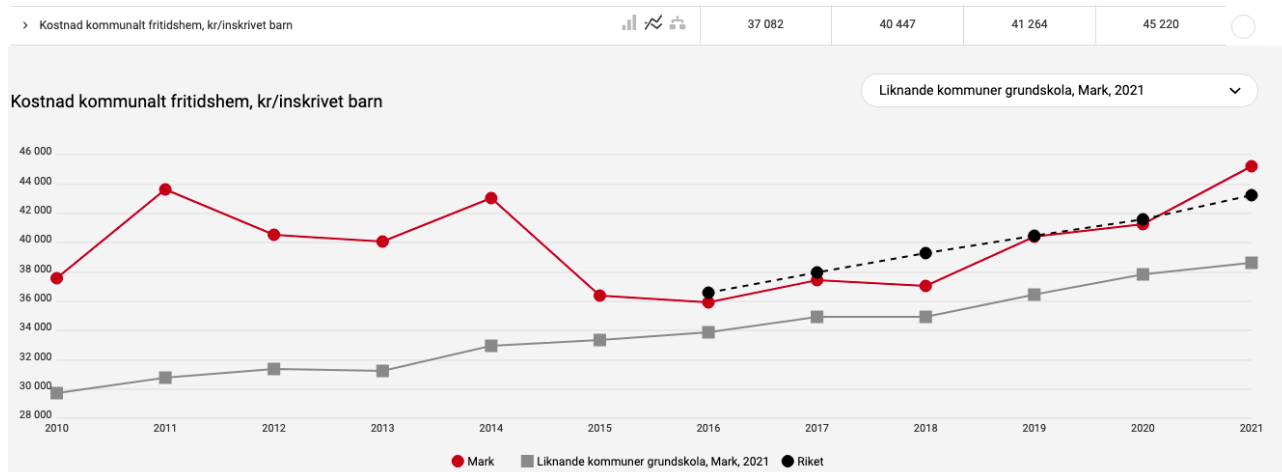
Fritidshemmets kvalitet, servicenivå och kostnadseffektivitet

Fritidshem ingår inte i effektivitetsnyckeltalen i Kolada och jämförs på följetal i grunduppdraget och nyckeltal som speglar verksamhetens förutsättningar för kvalitet.

Andel barn 6-12 år som är inskrivna i fritidshem i Marks kommun har minskat med en procentenhet de senaste fem åren och var senast 57%, vilket fortsatt är en högre andel än rikssnitt på 54% och liknande kommuner, grundskola på 51%.

Kostnad kommunalt fritidshem, kr per inskrivet barn steg från 41 264kr till 45 220kr vilket är en ökning med 3 956kr per inskrivet barn. I jämförelse med andra är kostnaden fortsatt gul. Rikssnitt var 43 267kr och snittet för liknande kommuner, grundskola var 38 617kr. Vilket innebär att det kommunala fritidshemmet i Mark hade 1 953kr högre kostnader per elev mot rikssnitt.

De tre kostnadsposterna som redovisas i Kostnad kommunalt fritidshem, kr/inskrivet barn visar:

lägre bruttokostnad lokaler mot rikssnitt med -2 802kr/inskrivet barn vilket är gul i jämförelse
 högre kostnad för personal mot rikssnitt med 2 674kr/inskrivet barn vilket är gul i jämförelse
 högre kostnad för övrigt mot rikssnitt med 2 082kr/inskrivet barn vilket är röd i jämförelse

Antal inskrivna barn per heltidstjänst i fritidshem läsåret 2021/22 sjönk från 22.5 till 19.6 elever per heltidstjänst. Personaltätheten ökade därmed. Det kan jämföras med rikssnitt 20.3 och liknande kommuner, grundskola 22,5 elever per heltidstjänst.

Andel lärare med behörighet för fritidshem sjönk från 37% till 32,2% för läsåret 2021/22 vilket kan jämföras med rikssnitt på 42,3%.

Sammantaget gör utfall på ovan följetal och nyckeltal ur Kolada att nämnden bedömer att verksamheten delvis uppfyller grunduppdraget.

GYMNASIESKOLA OCH GYMNASIESÅRSKOLA

Barn- och utbildningsnämnden ska

- erbjuda ungdomar gymnasial utbildning, som förbereder för övergång till arbetsliv eller vidare studier, i enlighet med skollag och läroplan.
- arbeta för att stärka de ungas intresse för och möjlighet att genomföra en gymnasial utbildning.

Följetal	Godkän	Utfall	Utfall	Utfall	Bedömin
----------	--------	--------	--------	--------	---------

	d nivå	2020	2021	2022	g
Gymnasiefrekvens (%) hemkommun	90-100	94,2	95,3	95,1	●
Gymnasieelever med examen inom 3 år, kommunala skolor, andel (%)	65-100	72,3	61,3	70,1	●
Gymnasieelever som uppnått grundläggande behörighet till universitet och högskola inom 3 år, högskoleförberedande program, andel %	80-100	87,8	73,4	82,8	●
Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden 2 år efter fullföljd gymnasieutbildning, yrkesprogram, andel %	70-100	72,6	70,1	69,4	◆
Lärare (årsarbetare) med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne i gymnasieskola, andel %	80-100	71,6	73,3	73,2	■
Gymnasieelever år 2: I min skola respekterar elever och lärare varandra, positiva svar, andel %	80-100	74,6	83,3	90,5	●
Gymnasieelever år 2: Jag har studiero på lektionerna, positiva svar, andel %	77-100	59,2	75,5	80,2	●
Gymnasieelever år 2: Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar, andel %	85-100	89,1	90,7	90,6	●
Följetal Gymnasiesärskola					
Lärare med specialpedagogisk högskoleexamen, gymnasiesärskola, lägeskommun, andel %	25-100	10,5	10,5	11,9	■
Lärare (Heltidstjänster) med lärarlegitimation och behörighet i ämnet, lägeskommun, andel %	50-100	53,8	57,9	51,5	●

Bedömning av grunduppdraget

Bedömning är att grunduppdraget i hög grad uppfylls baserat på följetalens utfall. De flesta utfall har tidigare redovisats i delårsrapporten men några har ett ändrat alternativt nytt utfall och de redovisas nedan. Sammanställningen av höstens kommungemensamma elevenkät rapporteras i aprilrapport 2023.

Det långsiktiga utvecklingsarbete som pågår inom gymnasieskolan och gymnasiesärskolan förväntas ge effekt på måluppfyllelsen. I förvaltningens dialogbaserade analys framkommer att rektorerna har ett fokus på undervisning och håller i och håller ut i arbetet med aktionsforskning. Rektorerna arbetar för att utvecklingsarbetet ska bäras av alla och inte av enskilda lärare. I rektorernas kvalitetsdialoger förs dialog om hur man kan arbeta mer språkutvecklande och mer ämnesövergripande. Det framkommer att progression sker utifrån förvaltningens strategier.

Utmaningar är en hög andel elever på introduktionsprogrammen, närvaron och APL för de elever som har utmaningar i skolan. Ett fortsatt arbete behöver ske i kollegiet för att utveckla undervisningen för att höja måluppfyllelsen.

Barn- och utbildningsförvaltningen har nu deltagit i Ifous, forskning- och utvecklingsprogram mot utveckling av undervisning under ett och ett halvt läsår. Deltagande skolor har fått ett vetenskapligt förhållningssätt och stöd i vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet av forskare från Göteborgs universitet. Under läsåret har skolorna arbetat med caserapporter vilket är ett systematiskt sätt att arbeta med analys och undervisningsutveckling. Caserapporterna är ett verktyg för reflektioner om förändrade undervisningshandlingar och konsekvenser av de förändrade handlingarna. Under läsåret 2022/2023 kommer fyra utvecklingsseminarium genomföras där deltagande lärare, förstelärare, rektorer och förvaltningsledning träffas tillsammans med de andra deltagarna i programmet och forskarna från Göteborgs universitet.

Ett annat gemensamt utvecklingsarbete på Marks gymnasieskola är ett relationellt ledarskap i klassrummet.

För att utveckla undervisningen på gymnasiesärskolan och kunna analysera kunskapsutvecklingen tillsammans med eleverna har man valt att arbeta med olika digitala

verktyg och samverkan mellan programmen. Elevhälsan har även genomfört en utbildning kring läsutveckling på enheten.

En genomlysning av verksamheten vid Marks Gymnasieskola har genomförts. Syftet har varit att synliggöra hur kostnaderna för respektive program harmoniserar med rikssnittet för respektive program, med en likvärdig eller högre kvalitet samt en hållbar finansiering. Genomlysningen visar i vilken grad ungdomar i Mark väljer Marks Gymnasieskola samt i vilken omfattning de erbjuder en plats på sitt förstahandsval. Vidare visar genomlysningen en analys av varje program, med dess fördelar och utmaningar. Utifrån genomlysningen har förvaltningschefen fått i uppdrag att återkomma med förslag till förändringar av programutbud och inriktningar inför beslut om utbud läsåret 24/25.

Gymnasieelever med examen inom 3 år, kommunala skolor, andel (%)

Den preliminära andelen som presenterades i delårsrapporten var 66-69%. Officiell statistik för läsåret 2021/22 visar att 70,1% av eleverna slutförde sin gymnasieutbildning med examen inom 3 år på Marks Gymnasieskola, vilket blev grön i jämförelse med andra. Jämfört med föregående läsårs resultat (61,3%) ökade årets andel med 8,8 procentenheter.

Rikssnitt var 69,3% och snitt för liknande kommuner, gymnasieskola var 66,6%. Det innebar att snittet på Marks Gymnasieskola var 0,8 procentenheter högre än rikssnitt

Examen inom 3 år, Yrkesprogram

Andel elever med examen inom tre år från samtliga yrkesprogram ökade från 80,7% till 82,2% och är fortsatt gul. Vilket kan jämföras med rikssnitt 75,8% och liknande kommuner, gymnasieskola 80,3%. Vilket var 6,4 procentenheter över rikssnitt.

Examen inom 3 år, Högskoleförberedande program

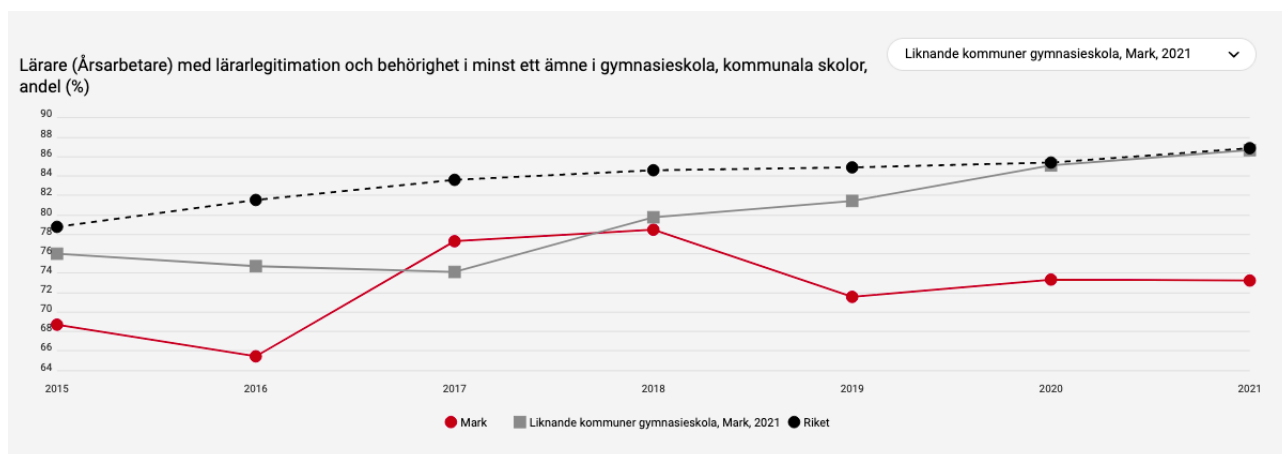
Andel elever med examen inom tre år från samtliga högskoleförberedande program ökade från 74,0% till 84% och blev gul från att varit röd. Vilket kan jämföras med rikssnitt 81,5% och liknande kommuner, gymnasieskola 82,9%. Vilket var 2,5 procentenheter över rikssnitt.

Gymnasieelever som uppnått grundläggande behörighet till universitet och högskola inom 3 år, högskoleförberedande program, andel %

Av de elever som läste ett högskoleförberedande program ökade andelen som uppnått behörighet till universitet och högskola inom 3 år till 82,8% och blev gul efter att ha varit röd i jämförelse. Det kan jämföras med rikssnitt 81,1% och liknande kommuner, gymnasieskola 82,8%. Vilket var 1,7 procentenheter över rikssnitt.

Andel lärare (årsarbetare) med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne i kommunens gymnasieskola

Andel lärare minskade med 0,1 procentenheter till 73,2% vilket blev röd för tredje året. Rikssnitt var 86,9% och liknande kommuner, gymnasieskola 86,7%.

Antal elever per lärare (heltidstjänst) minskade från 10,3 till 9,9 från 10,3 elever per lärare vilket innebar att personaltätheten ökade. I jämförelse med rikssnitt 11,5 och liknande kommuner, gymnasieskola 10,6 har Marks Gymnasieskola färre elever per heltidstjänst lärare.

Frånvaro på Marks gymnasieskola har följt upp i rektorernas resultatrapport årligen men på lite olika sätt. Från och med läsåret 2021/22 sammanställdes den på liknande sätt som grundskolan för huvudman. Under läsåret var det 21,6% av samtliga elever på nationellt

program som hade frånvaro som var 20% eller mer. Räknas Introduktionsprogram (IM) in blev andelen 26,9%. Flera IM-klasser hade över 80% av eleverna som hade en frånvaro som var 20% eller mer.

Gymnasieskolans kvalitet, servicenivå och kostnadseffektivitet

Kommunens gymnasieskolas jämförelse baseras på effektivitetsindex som finns i Kolada 2021 där färgerna rött, gult och grönt visar hur ett resultat ligger till jämfört med andra. De bästa resultaten får grönt (25%), de sämsta rött (25%) och de i mitten (50%) får gul färg.

Marks Gymnasieskolas totala effektivitetsindex blev gul efter två år av rött med ett total index som ökade från 30 till 60 på den 100-gradiga skalan. Indexen baseras på nyckeltal för kvalitet och resurs. De har justerats för strukturella förutsättningar och visar relativ effektivitet, det vill säga kommunens läge i jämförelse med andra.

Totala resursindex förbättrades från 82 till 87 och blev fortsatt gul.

Marks kommuns *Kostnad för kommunal gymnasieskola, kr/elev* minskade från 145 097 kr till 137 634 kr 2021, vilket fortsatt är gul i jämförelse med andra. Rikssnitt var 121 681 kr/elev och snitt för liknande kommuner, gymnasieskola var 138 366 kr/elev.

De sex kostnadsposterna som ingår i *Kostnad för kommunal gymnasieskola, kr/elev* visar: lägre kostnad för elevhälsa mot rikssnitt med -565kr/elev vilket är gul i jämförelse lägre kostnad för lokaler mot rikssnitt med -1 433kr/elev vilket är gul i jämförelse högre kostnad för lärverktyg mot rikssnitt med 4 742kr/elev vilket är röd i jämförelse lägre kostnad för måltider mot rikssnitt med -710kr/elev vilket är grön i jämförelse högre kostnad för undervisning mot rikssnitt med 11 559kr/elev vilket är gul i jämförelse högre kostnad för övrigt mot rikssnitt med 2 360kr/elev vilket är gul i jämförelse

Koladas effektivitetsindex justerar även kostnad per elev till programvalsjusterad kostnad kr/elev. En hög strukturjusterad kostnad innebär att kostnadsläget är högt i kommunens verksamhet, då hänsyn tas till skillnader i programmix. Även här blev Marks Gymnasieskola fortsatt gul i jämförelse med andra på 137 758 kr/elev. Rikssnitt var 121 681 kr/elev och snitt för liknande kommuner, gymnasieskola var 132 171 kr/elev. Det innebär att verksamheten hade ca 15 000 kr per elev högre kostnadsläge för året än rikssnitt.

Totala kvalitetsindex som gäller utfall läsår 2020/21 förbättrades från 33 till 56 och blev gul efter två år som rött. Ett av underlagen till gymnasieskolans kvalitetsindex är avvikelse från modellberäknade värden som tar hänsyn till bakomliggande socioekonomiska faktorer som förväntas påverka elevens resultat.

Utfall för nyckeltal *Gymnasieelever med examen inom 4 år, kommunala skolor, andel (%)*, *avvikelse från modellberäknat värde* läsår 2020/21 förbättrades från -1,9 till 0,8 och blev fortsatt gul vilket kan jämföras med *Liknande kommuner, gymnasieskola plus 2,5* och *Alla kommuner plus 1,2*.

Elevenkårsindex 2021 baseras på Skolverkets elevenkät vårterminen 2021 förbättrades från 25 till 62 och blev gul efter två år rött. De elva delfrågorna ökade alla sin andel positiva svar. Av de 11 delfrågorna är *Övergripande nöjdhet* på 89,2% och *Mina lärare förklarar vad vi ska göra i skolarbetet så att jag förstår* på 87,3% båda gröna i jämförelse med andra.

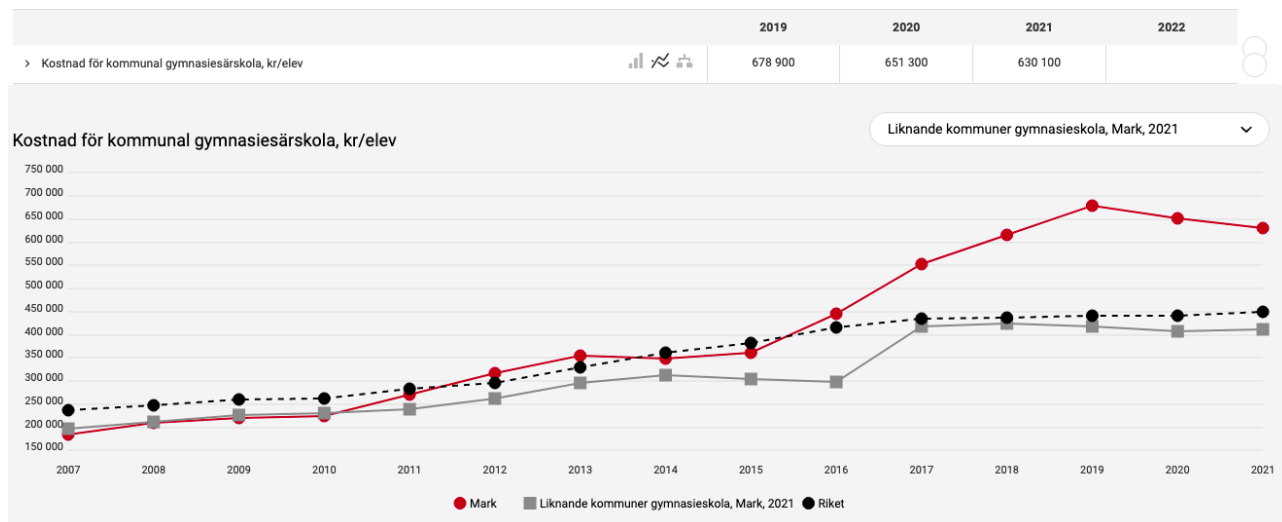
Sammantaget visar Koladas effektivitetsindex att Marks kommunala gymnasieskola blir gul i jämförelse med andra kommuner.

Gymnasiesärskolans kvalitet, servicenivå och kostnadseffektivitet

Gymnasiesärskolan ingår inte i effektivitetsnyckeltalen i Kolada och jämförs på följetal i grunduppdraget och nyckeltal som speglar förutsättningar för kvalitet samt faktisk kostnad per elev från officiell statistik faktiskt utfall 2021.

Marks kommuns kostnad för kommunal gymnasiesärskola, kr per elev minskade från 651 300 kr per elev till 630 100 kr, vilket är en minskning med 21 200 kr per elev. I jämförelse med andra är kostnaden fortsatt röd (2018-2021).

Rikssnitt var 449 200 kr/elev och snitt för liknande kommuner, gymnasieskola 411 175 kr/elev. Vilket innebär att gymnasiesärskolan i Mark hade 180 800kr högre kostnad per elev än rikssnitt.

De sex kostnadsposterna som ingår i Kostnad för kommunal gymnasiesärskola, kr/elev visar: högre kostnad för elevhälsa mot rikssnitt med 1 540kr/elev vilket är röd i jämförelse högre kostnad för lokaler mot rikssnitt med 600kr/elev vilket är gul i jämförelse högre kostnad för lärverktyg mot rikssnitt med 9 000kr/elev vilket är röd i jämförelse lägre kostnad för måltider mot rikssnitt med -800kr/elev vilket är gul i jämförelse högre kostnad för undervisning mot rikssnitt med 158 900kr/elev vilket är röd i jämförelse högre kostnad för övrigt mot rikssnitt med 11 800kr/elev vilket är gul i jämförelse

Antal elever per heltidstjänst för läsåret 2021/22 ökade från 1,8 till 2,0 elever per heltidstjänst vilket kan jämföras med rikssnitt 3,9 samt Liknande kommuner, gymnasieskola på 2,3 elever per heltidstjänst. Vilket innebär att gymnasiesärskolan hade en högre personalitet än rikssnitt och liknande kommuner.

Andel lärare med legitimation och behörighet i minst ett av sina undervisande ämnen, heltidstjänster var 51,5% vilket kan jämföras med rikssnitt 19%. Vilket innebär 32,5 procentenheter högre andel än rikssnitt.

Andel av tjänstgörande lärare som har specialpedagogisk högskoleexamen har varit röd de senaste åren och fortsatt röd läsåret 2021/22 med 11,9% vilket kan jämföras med rikssnitt 26,3% samt liknande kommuner, gymnasieskola 14,5%. Vilket innebär 14,4 procentenheter lägre andel än rikssnitt.

Sammantaget gör utfall på ovan följetal och nyckeltal ur Kolada att nämnden bedömer att verksamheten i hög grad uppfyller grunduppdraget.

VUXENUTBILDNING

Barn- och utbildningsnämnden ska

- bedriva utbildning som ger vuxna kommuninvånare möjligheter att utveckla sina kunskaper och sin kompetens, enligt skollag och läroplan.
- bedriva utbildningen utifrån den enskildes behov och förutsättningar samt samhällets efterfrågan på kompetens.
- prioritera de som fått minst utbildning.

Utbildningen ska syfta till att stärka den enskildes ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja personliga utveckling.

Följetal vuxenutbildning och SFI	Godkänd nivå	Utfall 2020 (kalender år 2019)	Utfall 2021 (kalender år 2020)	Utfall 2022 (Kalender år 2021)	Bedömning
Kursdeltagare i komvux på grundläggande nivå som har avslutat med godkända betyg, lägeskommun, andel % av de som påbörjat kurs	54-100	-	39	42	■
Kursdeltagare i komvux på gymnasial nivå som har avslutat med godkända betyg, lägeskommun,	56-100	-	59	56	●

andel % av de som påbörjat kurs					
Kursdeltagare inom SFI som har avslutat med godkända betyg, lägeskommun, andel % av de som påbörjat kurs	51-100	-	..	28	

Bedömning av grunduppdraget

Bedömning är att grunduppdraget delvis uppfylls baserat på följetalens utfall. Följetalen har inga nya utfall sen delårsrapport.

Det långsiktiga utvecklingsarbete som påbörjats inom vuxenutbildningen förväntas ge effekt på måluppfyllelsen så att grunduppdraget uppfylls i högre grad.

Det finns ett studieteam som behöver utvecklas. Syftet med teamet är att stödja lärare i sitt pedagogiska arbete. En kombinerad kurator/biträdande rektor har anställts för att stödja både elever och lärare.

Elevuppföljning med tillhörande resultat, analys samt utveckling behöver förbättras. Idag finns inget arbete om detta som systematiskt följer en process både för interna som externa utbildningar. Till exempel förs dialog om hur vuxenutbildningen redovisar sitt resultat så att det inte visar fler avbrott av studier på grund av olika handhavande av statistik.

Under läsåret har vuxenutbildningen befunnit sig i ett läge där de organisatoriska förutsättningarna varit i fokus. Avtalet med BR-Vux om start av bristyrkesutbildningar har förverkligats genom uppstart av utbildningar till hösten. Kombiutbildningar och jobbspår har startat under hösten i samarbete med Arbetsmarknadscenter. En sammanhållen studieplan för eleverna likaså. Arbetet med att utveckla utbildningen utifrån punkterna nedan har varit i fokus.

- Ökad läsförståelse
- Minskade avhopp
- Stöd och anpassning
- Språkutvecklande arbetssätt
- Ansvar för sina studier

Vuxenutbildningen fortsätter att utveckla lärcentrum för att ge alla kommunens invånare för möjlighet att studera utan att behöva åka till olika lärosäten. Lärcentrum gör det möjligt att kunna läsa på högskolor/universitet i stora delar av landet. I höstas fick vuxenutbildningen förtroendet att anordna Förskollärprogrammet genom Karlstad universitet med start vårterminen 2023. Det finns ytterligare fyra högskolor/universitet som skulle vara intressanta för Mark kommuns invånare. Regeringen prioriterar dessa uppdrag och medel söks för Lärcentrum vilket regleras inom BRvux eftersom staten endast beviljar medel när kommuner samarbetar.

Vuxenutbildningen behöver arbeta med att ta fram yrkesutbildningar av olika slag. Detta görs alltid i samverkan inom BRvux, rektorerna träffas sex gånger om året för att se över utbildningsutbudet. Här bestäms också vilka utbildningar respektive kommun kommer att bedriva. Dessa utbildningar är kopplade till statliga medel. Varje kommun måste göra en medfinansiering på 30 procent för att kunna få tillgång till de statliga medlen. Marks kommun behöver bli mer insatt i detta samarbete och det måste därför utvecklas under året. I BRvux finns andra punkter som är viktiga för vuxenutbildningen att bevaka som till exempel: omvärldsbevakning, företagsenkäter som underlag för yrkesutbildningar, nätverk med mera.

Förfrågningar finns från arbetsgivare om att genomföra SFI under kvällstid för de som arbetar men behöver utveckla sin svenska parallellt med arbete.

Sveriges kommuner och regioner har tagit fram ett underlag för utveckling av branschsamverkan i samarbete med Svensk näringsliv. På vilket sätt vuxenutbildningen ska arbeta vidare med underlaget och vilka som ska vara involverade är ett arbete som sker under 2023. Förväntningarna på vuxenutbildningen har förändrats något under året och det sker en översyn kring statsbidrag bland annat för att vuxenutbildningen ska kunna vara en viktig aktör i kompetensutmaningen.

Vuxenutbildningens kvalitet, servicenivå och kostnadseffektivitet

Verksamheterna, vuxenutbildning och svenska för invandrare, SFI ingår inte i Koladas effektivitetsnyckeltal. Utöver de följetal som följs upp i grunduppdraget har nationella nyckeltal

som speglar strukturkvalitet, det vill säga förutsättningar för kvalitet, kompletterats och skrivits fram som analysunderlag för kalenderår 2021.

Grundläggande vuxenutbildning

Nettokostnad för grundläggande vuxenutbildning, kr per invånare, ökade från 77 kr till 106 kr. I jämförelse med andra innebar det gul. Rikssnitt var 136 kr per invånare och snitt för liknande kommuner, övergripande 110 kr. För budgetår 2021 innebar det att nettokostnaden per invånare i Marks kommun var 30 kr per invånare lägre än rikssnitt.

Andel lärare (heltidstjänster) i komvux på grundläggande nivå med lärarlegitimation och behörighet i minst ett undervisande ämne ökade till 94,7%. Det kan jämföras med rikssnitt på 77,7% och liknande kommuner, övergripande 82,6%. För kalenderår 2021 innebar det 17 procentenheter högre än rikssnitt.

Antal heltidsstuderande elever per lärare i komvux på grundläggande nivå, minskade från 8 elever till 5 per lärare. Det kan jämföras med rikssnitt 9 elever per lärare och liknande kommuner, övergripande 13 elever per lärare. Det innebär fyra färre heltidsstuderande per lärare än rikssnitt.

Andel kursdeltagare, av de som påbörjade sin kurs, avslutade med godkända betyg ökade till 42% men är fortsatt röd i jämförelse med andra kommuner. Rikssnitt samt liknande kommuner, övergripande hade en andel på 52% vilket innebär tio procentenheter lägre andel som slutför påbörjad kurs med godkända betyg.

Gymnasial vuxenutbildning

Nettokostnad för gymnasial vuxenutbildning, kr per invånare, ökade från 186 kr till 199 kr. I jämförelse med andra innebar det gul. Rikssnitt var 261 kr per invånare och snitt för liknande kommuner, övergripande 258 kr. För budgetår 2021 innebar det att nettokostnaden per invånare i Marks kommun var 62 kr per invånare lägre än rikssnitt.

Andel lärare på Gymnasial vuxenutbildning med lärarlegitimation och behörighet i minst ett undervisande ämne låg kvar på 93,8% vilket kan jämföras med rikssnitt på 75% samt liknande kommuner, övergripande 67,5%. För kalenderår 2021 innebar det 18,8 procentenheter högre än rikssnitt.

Antal heltidsstuderande elever per lärare i komvux på gymnasialnivå, minskade från 23 elever till 20 per lärare. Det kan jämföras med rikssnitt 12 elever per lärare och liknande kommuner, övergripande 11 elever per lärare. Det innebär åtta fler heltidsstuderande per lärare än rikssnitt.

Andel kursdeltagare, av de som påbörjade sin kurs, avslutade med godkända betyg minskade från 59 till 56% och är fortsatt gul i jämförelse med andra kommuner. Rikssnitt samt liknande kommuner, övergripande hade en andel på 58% vilket innebär två procentenheter lägre andel som slutför påbörjad kurs med godkända betyg.

Svenska för invandrare, SFI

Nettokostnad för Svenska för invandrare, kr per invånare, minskade från 245 kr till 221 kr. I jämförelse med andra innebar det gul. Rikssnitt var 276 kr per invånare och snitt för liknande kommuner, övergripande 302 kr. För budgetår 2021 innebar det att nettokostnaden per invånare i Marks kommun var 55 kr per invånare lägre än rikssnitt.

Andel Lärare med lärarlegitimation och behörighet i minst ett undervisande ämne minskade från 50,5% till 40% vilket kan jämföras med rikssnitt 52,5% och liknande kommuner, övergripande 58,4%. För kalenderår 2021 innebar det 12,5 procentenheter lägre än rikssnitt.

Antal elever per lärare i SFI, omräknat till heltidstjänster, ökade från 15,9 elever till 20,6 per lärare. Det kan jämföras med rikssnitt 22,6 elever per lärare och liknande kommuner, övergripande 14,9 elever per lärare. Det innebar två färre elever per lärare än rikssnitt.

Andel kursdeltagare som läste Svenska för invandrare (SFI) som avslutade kurs med godkända betyg var 28% vilket blev gul i jämförelse med andra kommuner. Vilket kan jämföras med rikssnitt 32% samt liknande kommuner, övergripande 24%. Det innebar fyra procentenheter lägre andel som avslutat kurs med godkända betyg än rikssnitt.

Sammantaget gör utfall på ovan följetal och nyckeltal ur Kolada att nämnden bedömer att verksamheten delvis uppfyller grunduppdraget.

ARBETSMARKNADSENHET

Barn- och utbildningsnämnden ska

- hantera arbetsmarknadsfrågor och arbetsmarknadspolitiska insatser
- bedriva insatser för nyanlända
- inom ramen för det kommunala aktivitetsansvaret följa upp unga under 20 år som inte går i gymnasieskola
- hantera feriearbeten

Följetal arbetsmarknadsenhet	Godkänd nivå	Utfall 2020 (Kalender år 2019)	Utfall 2021 (Kalender år 2020)	Utfall 2022 (Kalender år 2021)	Bedömning
Elever som avslutat årskurs 9 på våren och som ej återfanns i gymnasieskolan på hösten, hemkommun, andel (%)	0-2,5	1,8	1,2	1,5	
Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%)	0-29	34,3	40,0	41,1	
Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare som A. Börjat arbeta, andel (%)	20-100	22	26	21	
Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare som B. Börjat studera, andel (%)	10-100	2	5	6	

Bedömning av grunduppdraget

Bedömning är att grunduppdraget uppfylls i hög grad baserat på följetalens utfall. Följetalen har inga nya utfall sen delårsrapport.

Arbetsmarknadsenhetens kvalitet, servicenivå och kostnadseffektivitet

Arbetsmarknad ingår inte i Koladas effektivitetsnyckeltal så analys av verksamhetens kvalitet och kostnadseffektivitet bygger på kostnad per invånare samt de följetal som följs upp i grunduppdraget och är utfall för kalenderår 2021.

Kostnad för kommunens arbetsmarknadsåtgärder kr per invånare avser kommunens sysselsättningsfrämjande insatser och arbetsmarknadsåtgärder som finansieras helt eller delvis av kommunen. För 2021 var kostnaden 466 kr/invånare vilket är en ökning med 110 kr/inv från 356 kr/inv föregående år. Det kan jämföras med rikssnitt på 996 kr/invånare och *liknande kommuner, socioekonomi* 768kr/invånare. Det innebär att kostnaden per invånare för arbetsmarknadsåtgärden i Marks kommun var 530 kr lägre än rikssnitt.

Elever som avslutat årskurs 9 på våren och som ej återfanns i gymnasieskolan på hösten, hemkommun, andel (%)

Andel elever som ej påbörjar gymnasieutbildning ökade med 0,3 procentenheter till 1,5%. Det kan jämföras med rikssnitt 2,0% och liknande kommuner, grundskola 2,4%. Det innebär att andelen i Marks kommun var 0,5 procentenheter lägre än rikssnitt. Följetalet är kopplat till antal elever som skrivs in i kommunens aktivitetsansvar (KAA) vilket Arbetsmarknadsenheten ansvarar för.

Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%)

Utfallet för kalenderår 2021 blev att 41,1% av de med ekonomiskt bistånd i Marks kommun var biståndsmottagare med långvarigt bistånd vilket är en ökning med 1,1 procentenheter från året innan. Det kan jämföras med rikssnitt 47,2% och liknande kommuner, socioekonomi 37,7%. Det innebär att andelen, av de med ekonomisk bistånd, som var långvariga biståndstagare var 6,1 procentenheter lägre i Marks kommun jämfört med rikssnitt.

Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare som

A. Börjat arbeta, andel (%)

Andelen deltagare som deltagit i arbetsmarknadsåtgärder och börjat arbeta under kalenderår 2021 var 21% (gul) vilket kan jämföras med Alla kommuner (ovägt medel) 30% samt liknande kommuner, socioekonomi 23%.

B. Börjat studera, andel (%)

Andelen deltagare som deltagit i arbetsmarknadsåtgärder och börjat studera under kalenderår 2021 var 6% (röd) vilket kan jämföras med Alla kommuner (ovägt medel) samt liknande kommuner, socioekonomi 11%.

Sammantaget gör utfall på ovan följetal och nyckeltal ur Kolada att nämnden bedömer att verksamheten i hög grad uppfyller grunduppdraget.

3.2 Återrapportering av uppdrag från kommunfullmäktige

I kommunfullmäktiges budget 2022-2023 med plan för 2024-2025 framgår följande uppdrag utöver grunduppdrag:

Barn- och utbildningsnämnden får i uppdrag att arbeta fram en integrationsstrategi för senare beslut i kommunfullmäktige.

Uppdraget återrapporterades till Kommunstyrelsen genom Barn- och utbildningsnämndens beslut 22 september 2022 (§116):

Barn- och utbildningsnämnden antar integrationsplan för år 2023. Förvaltningschef uppdras att arbeta vidare och till nästa revidering utöka de delar som avser inkludering och delaktighet ur barn- och elevperspektiv.

Barn- och utbildningsnämnden föreslår att kommunstyrelsen beslutar tillsätta en förvaltningsöverskridande arbetsgrupp i syfte att tillsammans med barn- och utbildningsförvaltningen revidera och utveckla integrationsplanen inför år 2024.

Barn- och utbildningsnämnden översänder integrationsplanen med bilagor till kommunstyrelsen som nämndens svar på uppdrag kring integrationsstrategi såsom formulerat i kommunens budget 2022-2023.

Barn- och utbildningsnämnden tilldelas 11 miljoner kronor för att stärka arbetet mot de tidigare åldrarna.

Uppdraget hanterades av Barn- och utbildningsnämnden i samband med beslut om Nämndplan 22 december 2021 (§178):

Barn- och utbildningsnämnden beslutade då följande: "Förvaltningschefen uppdras återkomma med en plan för fördelning av 10 miljoner kronor för insatser i de lägre åldrarna. Åtgärderna ska följas upp och kunna justeras vid behov".

Vid Barn- och utbildningsnämndens sammanträde 17 mars 2022 redogjorde förvaltningen för de fördelningsprinciper man använt sig av för att portionera ut belopp till skolenheter.

Nämnden har fördelat detta till grundskolans lägre åldrar, och 775 524 kronor fördelas till fristående huvudmän. Förvaltningen har använt sig av olika nyckeltal för att vikta volymerna. Nyckeltalen har varit: - Andel elever med särskild bedömning i "hitta matematiken" - Andel elever med särskild bedömning i "hitta språket" - Nationellt ämnesprov åk 3 matematik, andel elever som deltagit i alla delprov och som klarat alla delprov - Nationellt ämnesprov svenska/svenska som andraspråk åk 3, andel elever som deltagit i alla delprov och som klarat alla delprov - Andel elever i åk 6 som uppnått A-E i alla ämnen Det är enheter F-6 som har erhållit tillskottet, och rektor har ansvarat för att fördela resurserna så att undervisning utvecklas och likvärdighet samt kunskapsutveckling stärks. Aktiviteterna ska ligga i linje med strategierna i förvaltningens verksamhetsplan. Resursförstärkningen följs upp i enheternas resultatrapporter och i resultatdialogerna.

4 Måluppföljning

Kommunens verksamhet ska planeras med vision och mål för Marks kommun som utgångspunkt. I detta avsnitt följs mål och indikatorer upp.

Symbolförklaring	
	Mål för indikator: uppnått
	Mål för indikator: delvis uppnått
	Mål för indikator: inte uppnått
	Kan inte bedömas

4.1 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: I Mark ska barn och unga få en bra start i livet för att utveckla sin potential

Kommungemensamma mål: Bästa barnkommun

Nämndens mål: Fler folkbokförda ungdomar ska söka till Marks Gymnasieskola i första hand, och de som söker ska erbjudas en plats på sitt förstahandsval i högre grad

Nämndens bedömning är att målet delvis är uppfyllt. Bedömningen grundar sig på nedan indikatorer som är oförändrade sedan delårsrapporten.

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2022	
Gymnasieelever i kommunens egna skolor, andel %	61,1	64,8	64	≥ 65	
Folkbokförda ungdomar i Mark, sökande till Marks Gymnasieskola i första hand, andel %	65,6	55,7	61	≥ 65,5	
Folkbokförda ungdomar i Mark, sökande till Marks Gymnasieskola i första hand och antagna på sitt förstahandsval, andel %	75,9	76,4	78,6	≥ 84	
Byte föregående år från nationellt program till annat nationellt program av folkbokförda i kommunen, andel %	3	9	3	≤ 3	

Gymnasieelever i kommunens egna skolor, andel %

Läsåret 2021/22 var andelen ungdomar som var folkbokförda i Marks kommuner och läste på Marks gymnasieskola 64% vilken var 0,8 procentenheter lägre än läsåret innan. Andelen gäller elever i samtliga årskurser.

Folkbokförda ungdomar i Mark, sökande till Marks Gymnasieskola i första hand, andel %

Totalt antal folkbokförda ungdomar som sökte till, eller sökte om till, ett nationellt gymnasieprogram under våren 2022 var 491 vilket är 33 fler än föregående år. I gruppen ingår ungdomar som söker direkt från årskurs 9, gör ett omval från ett nationellt program, söker från att ha gått på introduktionsprogrammet eller varit inskrivna i kommunala aktivitetsansvaret (KAA).

När omvalsperioden stängde i maj hade 300 av de folkbokförda ungdomarna i kommunen sökt till Marks Gymnasieskola i första hand, vilket kan jämföras med 255 föregående läsår och 315 ungdomar dessförinnan. Det innebär en andel på 61% av sökande elever vilket kan jämföras med 55,7% föregående läsår och 65,6% dessförinnan. Andelen ökade med en procentenhet från att ansökningen stängde i februari till slutantagningen i juni.

Folkbokförda ungdomar i Mark, sökande till Marks Gymnasieskola i första hand och antagna på sitt förstahandsval, andel %

Av de 300 folkbokförda ungdomarna som sökt Marks Gymnasieskola i första hand blev 236 elever antagna på sitt förstahandsval, vilket motsvarar 78,6% och är en ökad andel från föregående år 76,4%.

Byte föregående år från nationellt program till annat nationellt program av folkbokförda i kommunen, andel %

Andel av folkbokförda ungdomar i Mark som gick i årskurs 1 den 15 oktober 2020 och som bytt från ett nationellt program till ett annat nationellt program blev 3% vilket är en minskning med 6 procentenheter från 9%. Riksnitt var 5% vilket innebär att eleverna från Marks kommun hade en mindre rörlighet än riksnitt.

Andel av folkbokförda ungdomar i Mark som gick i åk 1 den 15 oktober 2020 i huvudmannens skola, och som bytt från ett nationellt program till ett annat nationellt program blev 4% vilket är en minskning med 4 procentenheter från 8%. Det innebär att Marks gymnasieskola hade en större rörlighet bland sina elever än kommunsnittet men under riksnitt.

4.2 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: I Mark ska det vara lätt att starta, driva och utveckla företag för att skapa arbetstillfällen

Kommungemensamma mål: Bästa företagskommun

Nämndens mål: Arbetsmarknadsenheten ska genomföra och samordna insatser och aktiviteter som stärker deltagarens förmåga att nå egen försörjning samt delaktighet i samhället.

Nämndens bedömning är att målet delvis är uppfyllt. Bedömningen grundar sig på nedan indikatorer där två översta är oförändrade sedan delårsrapporten och de andra två uppdaterade men nytt utfall.

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2022	
Arbetslöshet 16-24 år, årsmedelvärde, andel av bef.	4,5	3,8	3,8	≤3,2	■
Arbetslöshet 18-64 år, årsmedelvärde, andel av bef.	4,9	4,5	4,5	≤4,2	■
Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet som C: Överförts till annan myndighet, andel %	18	21	16	≥17	◆
Lämnat etableringsuppdraget och börjat arbeta eller studera (status efter 90 dagar), andel %	27	18	24	≥ 41	■

Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet som C: Överförts till annan myndighet, andel %

Målet med AME´s insatser är att deltagarna ska få ett arbete, men verksamheten har också andra syften. Det handlar om att utreda de arbetssökandes arbetsförmåga och avge bedömningsunderlag.

Andel som återremitterats till uppdragsgivaren, (Arbetsförmedlingen, Socialtjänst eller Försäkringskassan), när uppdraget arbetsmarknadsverksamheten har haft minskade från 21% till 16%. När AME slutfört sitt uppdrag utfärdar man i regel ett skriftligt eller muntligt utlåtande som ligger till grund för fortsatt handläggning.

Lämnat etableringsuppdraget och börjat arbeta eller studera (status efter 90 dagar), andel %

Kolada presenterar nyckeltal med integration i fokus. Detta är ett av dem och visar att andel som lämnat etableringsuppdraget och börjat arbeta eller studera ökade från 18 till 24 procent, men nådde inte målet för indikatorn.

Etableringsuppdraget omfattar nyanlända flyktingar i arbetsför ålder (20-64 år) samt nyanlända i åldern 18-19 år utan föräldrar i Sverige. Uppdraget omfattar aktiviteter under högst 24 månader där Svenska för invandrare (sfi), samhällsorientering och arbetsförberedande aktiviteter utgör olika delar. Antal inskrivna i etableringsuppdraget i Marks kommun har minskat sedan 2018 och var på den lägsta nivån sedan 2014 med 58 personer 2021.

Med begreppet "börjat arbeta" avses osubventionerade och subventionerade anställningar på den reguljära arbetsmarknaden. För att räknas som en anställning ska den ha pågått i minst en sammanhängande månad. Som arbete räknas inte kommunala arbetsmarknadsanställningar, eftersom dessa har kommit till för att mildra verkningar av arbetslöshet.

Med begreppet studera avses utbildning inom ramen för kommunal vuxenutbildning, folkhögskola, högskola eller annan utbildning. För att räknas som studerande ska utbildningen ha pågått minst en månad.

Nämndens mål: Andel ungdomar i KAA ska minska, genom att fler ungdomar påbörjar och slutför en gymnasieutbildning med gymnasieexamen eller blir självförsörjande genom arbete.

Nämndens bedömning är att målet delvis är uppfyllt. Bedömningen grundar sig på nedan indikatorer som är uppdaterade med data för andra halvåret 2021 och första halvåret 2022 sedan delårsrapporten.

Kommunerna har enligt skollagen ett ansvar för folkbokförda ungdomar under 20 år som har fullgjort skolplikten men som inte genomför eller inte har fullföljt utbildning i gymnasieskolan eller motsvarande.

Ansvaret innebär att kommunerna, löpande under året, ska hålla sig informerade om hur ungdomarna är sysselsatta och erbjuda dem lämpliga individuella åtgärder. Åtgärderna ska i första hand syfta till att motivera ungdomen att påbörja eller återuppta en utbildning. Kommunerna har dessutom ett ansvar att dokumentera sina insatser och föra ett register över ungdomar i målgruppen för aktivitetsansvaret.

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2022	
Rapporterade ungdomar i kommunens aktivitetsansvar, andel %	13,4	9,8	11,1	≤8,8	■
Senaste sysselsättning innan registrering: Studerade i grundskola, andel %	4,5	5,6	4	≤6	●
Senaste sysselsättning innan registrering: Studerade på nationellt program men avbröt, andel %	19,9	22,3	29,7	≤20	■
Senaste sysselsättning innan registrering: Studerade på introduktionsprogram men avbröt, andel %	24,4	23,1	22,3	≤23	●
Senaste sysselsättning innan registrering: Studerade på nationellt program som slutfördes med studiebevis, andel %	30,5	29,6	29,7	≤31	●
Ungdomar som är inskrivna i KAA och som har sysselsättning vid senaste kontakttillfället, andel %	29,3	23,8	33,7	≥ 26	●

Rapporterade ungdomar i kommunens aktivitetsansvar, andel %

Andel ungdomar i kommunen som var rapporterade i KAA andra halvåret 2021 och första halvåret 2022 steg från 9,8% till 11,1% för samma mätperiod. I delårsrapporten rapporterades andra halvåret 2021 och då var antalet 174 ungdomar, vilket nu är 202 ungdomar. I jämförelse med rikssnitt på 11,2% innebär det 0,1 procentenheter under.

Andel rapporterade flickor i KAA har sedan uppföljningen till nämnd började varit högre än

rikssnitt och även om den minskat något så var andelen även för denna period 2,4 procentenheter högre. Av de rapporterade i KAA under perioden var andelen flickor 46,5% vilket kan jämföras med rikssnitt på 44,1%. Snittet för Västra Götaland var 44,3%

Av de 202 rapporterade ungdomarna hade 72,8% svensk bakgrund, vilket är 11,3 procentenheter högre än rikssnitt på 61,5%. Övriga var antingen födda i Sverige men båda föräldrarna födda utomlands eller födda utomlands. Av dessa var 9% nyinvandrade under de senaste fyra åren vilket är samma andel som rikssnitt.

Senaste sysselsättning innan registrering: Studerade i grundskola, andel %

Av inskrivna ungdomar i KAA vars senaste sysselsättning innan registrering var studier i grundskola, sjönk från 5,6% till 4% vilket kan jämföras med rikssnitt för samma period på 5,1%.

I denna grupp ingår ungdomar som

- inte gjort en övergång från grundskolan till gymnasieskolan
- har slutfört studier i grundskolan, och inte har någon erfarenhet av studier i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan eller motsvarande utbildning
- har fullgjort skolplikten och går om årskurs 9 i grundskolan, årskurs 9 i grundsärskolan eller årskurs 10 i specialskolan

Senaste sysselsättning innan registrering: Studerade på nationellt program men avbröt, andel %

Andel ungdomar i kommunen som studerade på nationellt program inom gymnasieskolan innan registreringen i KAA andra halvan av 2021 och första halvan av 2022 har fortsatt stiga. Förra mätperioden var andelen 22,3% vilket nu ökat med 7,4 procentenheter till 29,7% och därmed över rikssnitt 27%.

Skolinspektionen har granskat 30 gymnasieskolors arbete för att förebygga studieavbrott. Resultaten visar framför allt att en majoritet av eleverna i urvalet inte möter en undervisning som förebygger studieavbrott och främjar att eleverna når utbildningens mål. Detta beror i första hand på att skolorna inte undersöker elevernas behov av stöd och anledningen till att eleverna är frånvarande samt att lärare och elevhälsa inte samverkar. Vad som orsakat ökningen i kommunen behöver analyseras.

Senaste sysselsättning innan registrering: Studerade på introduktionsprogram men avbröt, andel %

Andelen av de 202 registrerade ungdomarna i kommunen som studerade på introduktionsprogrammen men avbröt, innan registreringen i KAA sjönk till 22,3%. Det kan jämföras med rikssnitt 20,6% vilket innebär att kommunens andel var 1,7 procentenheter högre.

Senaste sysselsättning innan registrering: Studerade på nationellt program som slutfördes med studiebevis, andel %

I denna grupp i KAA ingår ungdomar som har slutfört ett nationellt gymnasieprogram men inte uppnått en gymnasieexamen. För mätperioden andra hälften av 2021 och första hälften av 2022 steg andelen med 0,1 procentenhet från 29,6% till 29,7%. I jämförelse med rikssnitt som ligger på 26,1% så är andelen i kommunen 3,6 procentenhet högre.

Denna indikator har koppling till gymnasieskolans andel elever med gymnasieexamen inom 3 alternativt 4 år. När fler elever gymnasieexamen minskar denna.

Ungdomar som är inskrivna i KAA och som har sysselsättning vid senaste kontakttillfället, andel %

Av de 202 ungdomar i kommunen som var inskrivna i KAA under andra hälften av 2021 och första hälften 2022 angav 33,7% att de hade sysselsättning vid senaste kontakttillfället. Det är en ökning från andra hälften av 2021 som rapporterades i delårsrapporten, som då var 30,5%.

Jämfört med samma mätperiod föregående år steg andelen med 9,9 procentenheter men i jämförelse med rikssnitt är andelen inskrivna ungdomar i KAA som har sysselsättning 17,9 procentenheter under rikssnitt 51,6%.

För mätperioden innebar det att 68 av de 202 ungdomarna i KAA hade en sysselsättning. Kommunerna är skyldiga (29 kap. 9 § skollagen (2010:800)) att erbjuda ungdomarna inom aktivitetsansvaret åtgärder som, i första hand, ska motivera till studier. Ungdomarna som omfattas av aktivitetsansvaret är mellan 16 och 19 år gamla. De har slutfört grundskolan eller motsvarande skolformer men inte gymnasieskolan, gymnasiesärskolan eller motsvarande utbildning och de deltar inte heller i någon av dessa utbildningar.

4.3 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: Hållbar personalförsörjning

Kommungemensamma mål: Sundare personalomsättning

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2022	
Personalomsättning (%)	9	10	11	10	
Personalomsättning chefer (%)	3	16	4	10	

Personalomsättning (%)

Av HR:s sammanställning av personalomsättning (%) alla anställda under perioderna november 2021 - oktober 2022 framgår att personalomsättningen totalt ökade med en procentenhet till 11% att jämföras med kommunsnittet på 15%. Av kommunens 8 nämnder har Barn- och utbildningsförvaltningen näst lägst personalomsättning.

En liten ökning av omsättning av personal totalt kan noteras under mätperioden jämfört med tidigare år. Att personalomsättningen är låg är av stor vikt för att vi ska kunna få ett bra utvecklingsarbete med kontinuitet i verksamheterna.

Personalomsättning chefer (%)

Av HR:s sammanställning av personalomsättning (%) alla anställda under perioderna november 2021 - oktober 2022 framgår att personalomsättningen chefer totalt minskade med 12 procentenhet till 4% att jämföras med kommunsnittet på 14%. Av kommunens 8 nämnder har bara 4 redovisat chefsomsättning. Barn- och utbildningsförvaltningen har lägst chefsomsättning i jämförelsen. .

Personalomsättning tillsvidareanställda (HR:s-definition)

Beräknas genom att dela det lägsta talet anställda som börjat eller slutat anställning med totalt antalet anställda. Måttet innefattar både personer som lämnat Marks kommun som arbetsgivare (extern personalomsättning) såväl som medarbetare som bytt tjänst inom kommunen (intern personalomsättning).

5 Agenda 2030

Bedömningen är att nämndens långsiktiga arbete med att öka måluppfyllelsen och närma sig de globala målen går framåt.

Nämnden har i arbetet med att upprätta nämndplanen använt samhällsutvecklingsenhetens nulägesanalys Agenda 2030, från 2019. Det prioriterade området är: **Kraftsamling för fullföljda studier**. Att elever fullföljer sina studier är en grundförutsättning för att kommunen ska kunna uppnå: Mål 3 God hälsa, Mål 4 God utbildning, Mål 10 Minskad ojämlikhet

Nämnden följer löpande upp arbetet med Agenda 2030 då flera av indikatorerna är desamma som grunduppdragens följetal för nämndens verksamheter. Resultatet finns redovisat under respektive grunduppdrag.

Nämnden ska ge kommunens medborgare bästa möjliga utbildning utifrån tilldelade resurser. Resurstilldelning ska ske utifrån identifierade behov och främja likvärdighet och utbildningens kvalitet. Barn- och utbildningsförvaltningens centrala funktioner ska ge förutsättningar och stöd till verksamheterna med fokus på det som stärker barns och elevers utveckling och lärande.

Förutsättningarna för att våra elever ska kunna utvecklas utifrån sin fulla potential och gå ut skolan med en god måluppfyllelse och gymnasieexamen är att utbildningen ska vara av god kvalitet, säkerhetsställa lärande och vara likvärdig inom och mellan enheter i de olika skolformerna. Skolmiljön ska präglas av trygghet och studiero samt ge barn och elever ledning, stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt.

Barn och utbildningsförvaltningen ska vara en lärande organisation som är skicklig på att ta till sig kunskap, utveckla och förmedla kunskapen samt förändra sig efter denna. Förvaltningen ska arbeta mot en lärande organisation där utveckling av barn och elevers lärande står i centrum och det finns en tillit för förbättring. Organisationen leds genom engagemang, utveckling och omtänksamhet samtidigt som det finns höga förväntningar på alla i styrkedjan.

Mål 4 handlar om att säkerställa en inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet och att främja livslångt lärande för alla. Tillgången på kvalificerade lärare och kvaliteten i utbildningens innehåll spelar en viktig roll. Dessa är några av förutsättningarna för att uppnå målen inom flera områden i 2030-agendan. Människor behöver lära sig under hela livet och i vuxen ålder är det särskilt kopplat till möjligheten att delta i arbets- och samhällsliv. All utbildning ska främja värderingar, kunskaper och färdigheter, som bidrar till hållbar utveckling.

Det finns sju delmål som betonar vikten av allas rätt att lära sig läsa, skriva och räkna samt pojkars och flickors lika rätt till utbildning och möjlighet att välja yrke. I ett delmål preciseras vad en god utbildning för hållbar utveckling innebär. Målen i skolans styrdokument överensstämmer väl med dessa delmål, främst i de delar som berör skolformernas värdegrund och uppdrag.

Skolan berörs i olika delar av de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Miljöundervisning och lärande för hållbar utveckling är inskrivna i läro-, kurs- och ämnesplanerna. Miljö och hållbar utveckling är inte ett eget ämne i grundskole- och gymnasieutbildningen. Tanken är att miljö- och hållbarhetsperspektiven jämte de historiska, internationella och etiska perspektiven ska genomsyra all undervisning oberoende av kurs eller ämne.

I Koladas jämförelse för Agenda 2030 som följer upp samtliga folkbokförda i Marks kommun för Mål 4 God utbildning framkommer en positiv utveckling för alla nyckeltal.

Mål 4 God utbildning för alla

Säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.

		2017	2018	2019	2020	2021
> Barn 1-5 år inskrivna i förskola, andel (%)		83.2	84.2	84.9	85.0	85.0
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)		86.7	79.3	83.4	80.5	83.6
Elever i åk 9: Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar, andel (%) (-2021)			79.7		87.2	89.5
> Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%)		75.7	72.7	72.1	71.7	76.1
> Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter fullföljd gymnasieutbildning, hemkommun, andel (%)		77.0	82.0	81.1	79.7	
> Invånare 25-64 år med eftergymnasial utbildning, andel (%)		30.1	30.6	31.3	31.6	32.9

I Koladas jämförelse för Agenda 2030 som följer upp samtliga folkbokförda i Marks kommun för Mål 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt framkommer en positiv utveckling för två av tre nyckeltal.

Mål 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

		2017	2018	2019	2020	2021
> Bruttoregionprodukt, kommun (BRP), 1000 kr/invånare		243.5	247.8	254.5	259.6	
Invånare 17-24 år som varken arbetar eller studerar, andel (%)		7.9	7.8	7.7	7.6	
Långtidsarbetslöshet 25-64 år, årsmedelvärde, andel (%) av bef.		2.0	2.1	2.3	2.7	2.8
Förvärvsarbetande invånare 20-64 år, andel (%)		83.2	83.2	82.9	82.4	83.8

6 Uppföljning av internkontroll

6.1 Årets internkontrollarbete

Nämnder och styrelser har ansvar för att den interna kontrollen inom sitt verksamhetsområde är tillräcklig och ska rapportera om sitt arbete med intern kontroll.

6.2 Uppföljning av internkontrollplanen

Ekonomi

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2022
Att upphandling sker vilken inte följer kommunens riktlinjer	Avtal kontrolleras mot utbildning i upphandling	<ul style="list-style-type: none"> Den upphandling som är möjlig att spåra och kontrollera är den som finns i förvaltningens diarium. All upphandling som finns i diariet från 2022 är undertecknad av förvaltningschefen. I merparten av fallen har upphandlingsenheten varit involverade, vilket ger skäl att tro att den upphandlingen hanterats korrekt. Övriga inköp är svårare att spåra och kontrollera. Under året har kommunen infört Proceedo, en slags e-handel för kommunanställda. I den görs inköp där avtalstroheten garanteras. På så vis har kommunen sänkt risken för att olagliga inköp sker. I samband med införandet av Proceedo fick samtliga chefer uppge vilka anställda som utför inköp, och dessa kallades sedan till utbildning i det nya systemet. Detta lär ha höjt utbildningsnivån om LOU avsevärt. Risk kvarstår dock gällande de inköp som sker utan formellt upphandlingsförfarande och utanför e-tjänsten.
Avtal följs inte vid inköp	Vad visade kontrollen när det gäller avtalstrohet avseende läromedel och möbler	<p>Kontroll har utförts av inköp bokförda som förbrukningsinventarier (baskonto 641). Kontot innehåller både möbler och läromedel. Kontrollen har utförts på bokföring under jan-aug år 2022. Av 316 kontrollerade transaktioner är 70% av antalet transaktioner inköp från leverantörer som kommunen har avtal med. Vid kontroll av beloppen på samma transaktioner har 90% av värdet på inköpen skett från upphandlade leverantörer.</p> <p>En motsvarande kontroll har utförts på bokföring av böcker och tidningar (baskonto 643). Av 452 transaktioner var 90% från upphandlade leverantörer och 95% av det sammanlagda värdet av</p>

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2022
		inköpen.

Personal

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2022
Lönesamtal hinns inte med	Chefers upplevelse av tidsplanen	Rektorer (F-6) har tillfrågats och lämnat följande information: <ul style="list-style-type: none"> • Man upplever stor förbättring kring processen 2022 jämfört med tidigare år. Struktur och tydlighet har förbättrats. • Allt kring löneöverläggningen bör vara helt klart innan lön meddelas medarbetarna. Det blir inte bra när det läggs på en summa på rektors redan meddelade löner pga felräkning och annat. • Rektorer önskar meddela lön via skrift istället för i samtal. Det tar mycket tid att organisera för ett tredje samtal där lön endast ska meddelas. Rektorer uppfattning är att de har flertalet medarbetare med sig i den frågan.
Underlag till lönerrevision	Bedömning av löneprocessens rimlighet	Rektorer (F-6) har tillfrågats och lämnat följande information: <ul style="list-style-type: none"> • Ännu tydligare riktlinjer vad gäller de extra satsningarna önskas. • Det är för rektorer ej önskvärt att arbeta med löneunderlag i team. Man önskar fördela sitt underlag själv utan dialog med kollegor. • De nya lönekriterierna efterfrågas. • Mark lönesätter enbart fasta grundtjänster, vilket innebär att tidsbegränsade tjänster inte kommer med i lönerörelsen och därmed kompenseras. Tanken är att de tidsbegränsade tjänsterna uppräknas inför terminsstart HT - men då kompenseras inte enheten för merkostnaden. Merkostnaden kan slå hårt på en enhet som har många tidsbegränsade tjänster och/eller har personal som har tjänster som inte är deras grundtjänst. Ett exempel: En fritidspedagog som under ett stort antal år arbetat som förskollärare i förskoleklass. Hen är lönesatt i sin grundtjänst

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2022
		varje år och får löneuppräknning när nytt tidsbegränsat avtal skrivs i augusti. Hens "merkostnad" kostar enheten från aug till dec utan att man kompenseras för detta. I januari jämnas det ut därför att man tilldelas en ny budget där samtliga lönekostnader skall inräknas. Lösningen hade varit att ha flera "rader" för hen så att hen lönesätts på båda tjänster.

Administration

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2022
Beslutsunderlag tas fram hastigt	Uppföljningssamtal mellan nämndsekreterare, förvaltningschef och presidium	Det har under året förekommit att beslutsunderlag tagits fram hastigt. Problemet kvarstår alltså sedan tidigare år. Förvaltningen har förbättrat sin nämndsprocess vad gäller att ärenden alltid initieras och meddelas handläggare senast två veckor före deadline. Detta har dock inte alltid varit tillräckligt, utifrån tjänstepersonernas arbetsmängd i övrigt. Förvaltningen upplever en svårighet i att finna tid för strategiska frågor i allmänhet, där arbete med beslutsunderlag till nämnden ingår. En pågående organisationsöversyn ämnar bland annat till att organisera så att chefer med övergripande strategiskt ansvar får mer tid till att författa beslutsunderlag. I dagsläget konkurrerar den arbetsuppgiften med att hantera driftsfrågor.
Dokument och handlingar som efterfrågas saknas	Uppföljning vid aktualitet	Under sommarsemestrarna uppstod viss problematik med att kunna lämna ut handlingar som begärdes ut (från skolor). Stickprov har genomförts där sju olika typer av handlingar har kontrollerats mot informationshanteringsplan. Avvikelser: 2.2.1 Ansökningsinbjudningar, finns inga dokument i Public 360 sedan 2017. Om ansökningsinbjudningar till upphandlingar skickats ut efter 2017 så har dessa inte bevarats i Public 360. 2.4.2 Nyhetsbrev, finns inga i närarkivet där de ska bevaras. Dock kan det vara så att denna typ av handling har ersatts av dokument som publiceras på kommunens intranät. 3.1.11 Ansökningar statsbidrag (redovisningar samt beslut). Handlingarna finns ej där de ska bevaras, Public 360 Av de sju granskade handlingstyperna så återfinns fyra på rätt bevarandeplats: Handlingar

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2022
		som ska bevaras i elevakt särskola i närarkivet, närvarolistor i Vklass, beslut om avstängning från barnomsorg som bevaras i Public 360 samt medborgarförslag som bevaras i Public 360.
Dokument förvaras fel	Uppföljning vid aktualitet	Vid datum för utförande av kontrollen har det inte skett några kända avvikelser. I samband med uppdatering av informationshanteringsplan kommer skoladministratörer bli ombudda att gå igenom de delar som avser skolans dokument, och bekräfta att angiven förvaring stämmer med verkligheten alternativt föreslå justering av informationshanteringsplan.

Utbildning

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2022
Eleverna får inte möjlighet att nå kunskapskraven	Resultatet finns presenterad i nulägesanalys samt har diskuterats med skolan vid kvalitetsdialoger	<ul style="list-style-type: none"> Uppföljningen från kvalitetsdialogerna visar att det fortfarande finns stora utmaningar när det handlar om att anpassa utbildningen efter elevernas behov så att de når betygskriterierna. Det är en fortsatt brist att elever i behov av extra anpassningar och särskilt stöd inte får det i den utsträckning som de har rätt till. Uppföljningen visar att stödet till stor del är av generell karaktär och inte möter den enskilda elevens behov. Det visar även de anmälningar som kommer till Skolinspektionen.
Rektor utför inte arbete enligt fastställda rutiner för att få elevers närvaro att öka.	Kontroll av dokumentation	Närvarorutinerna är implementerade på alla kommunens skolor. Uppföljningar görs regelbundet både på skolnivå och tillsammans med processledare från Stöd och utveckling. Synbar förbättring är en ökad närvaro. Det gäller gruppen elever med frånvaro under 50%. Andelen elever med över 50% frånvaro har ökat på en skola.

Informationssäkerhet

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2022
Personuppgiftsincidenter anmäls inte till personuppgiftsassistenten.	Fråga och informera enheterna om incidenter	<ul style="list-style-type: none"> Under 2022 till och med den 15 september har det rapporterats in 5 personuppgiftsincidenter. Efter att rapporterna har utretts är det 2 utav de 5 som utgör personuppgiftsincidenter. Det råder en underrapportering av

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2022
Personuppgifter hanteras på ett olagligt sätt.	Genomgång av dokumentation	<p>personuppgiftsincidenter.</p> <p>Sedan senaste internkontrollen har det ingåtts personuppgiftsbiträdesavtal (PUB-avtal) inklusive instruktioner för några av de system/digitala tjänster som endast BUF använder (t.ex. V-klass). För de kommunövergripande systemen saknas PUB-avtal för en del system och/eller instruktioner. BUF är beroende av att de som ansvarar för de kommunövergripande systemen ingår PUB-avtal och att sedan BUF kan inkomma med de så kallade instruktionerna.</p>
Rätt behörighet	Kontroll av dokumentationen	<p>Förvaltningen har tidigare inte haft en tydlig och säker process för att slå på respektive slå av behörigheter i system när folk börjar och slutar. Sådan administration har varit utspridd på flera olika anställda, och varje gång någon börjat eller slutat har det hängt på att chef meddelar samtliga som ska administrera behörighet. Detta har hittills inte fungerat på ett önskvärt sätt. Förvaltningen har i år därför tagit ta fram en e-tjänst som underlättar för chefer att med en knapptryckning meddela alla systemadministratörer att det finns en behörighet att hantera. E-tjänsten innehåller dokumentation/matriser för vilka roller/titlar som ska ha behörighet i olika system. Den skickar ut information till personal som hanterar behörigheter, som inte styrs via anställningskontot; gäller då: vilka enheter som berörs, vilka datum det gäller samt persondata. Den nya e-tjänsten säkerställer en trygg hantering av behörigheter. Den kan dock inte åtgärda gamla fel. Bedömningen är inte att det just nu förekommer obehöriga i systemen, men det finns en viss risk för ett mörkertal. Ofta upptäcks gamla behörigheter av en händelse i samband med annan administration.</p> <p>E-tjänsten kommer framöver även ha en "avsluta-tjänst" som kommer skicka ut samma information fast då att man ska avsluta behörigheten. Detta är under utveckling.</p>

7 Personal

Hållbar personal- och kompetensförsörjning

Inledning

För att nämnden ska vara känd som en attraktiv och konkurrenskraftig arbetsgivare arbetar förvaltningen för att skapa en samsyn och förståelse i hela barn- och utbildningsförvaltningen för nämndens mål och uppdrag, liksom för processer, strukturer och arbetssätt för det systematiska kvalitetsarbetet.

Nämnden strävar efter att arbeta utifrån en tillitsbaserad styrning där chefer i alla led och medarbetare har ett handlingsutrymme. I barn och utbildningsförvaltningen uppmuntras alla i styrkedjan att aktivt och gemensamt ta ansvar för helheten och arbeta tillsammans. Det finns en strävan efter att som utgångspunkt välja att lita på dem du samarbetar med och ha positiva förväntningar. Förvaltningen ska präglas av öppenhet och tillit där oliktänkande välkomnas och kritik respekteras. Kunskapsutveckling, lärande och en praktik baserad på vetenskap och beprövad erfarenhet formar och ska genomsyra all verksamhet.

Styrning och ledning

Styrningen och ledningen på nämnden har en god struktur, utgår från givna ramar och bedrivs med fokus på uppsatta mål. Förvaltningen arbetar för att skapa tydliga roller, mandat och ansvarsfördelning samt fungerande kommunikation och återkoppling genom hela styrkedjan. Arbetet med att utveckla verksamheten utgår från vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Arbetet kännetecknas av långsiktiga processer med mål för att skapa hållbarhet och långsiktighet.

Organisationsöversyn

Hösten 2022 inleddes en översyn av organisationen där följande verksamheter ingår, stöd och utveckling, kvalitet och utveckling, förvaltningsledning inklusive samtliga verksamhetschefer och rektorsorganisationen. Översynen genomförs med hjälp av en konsult vars uppdrag är att kartlägga hur nuvarande organisationen fungerar och hur arbetet bedrivs idag. Konsulten ska även kartlägga vilka uppgifter som ska utföras och vilken kompetens utförandet kräver. Att ta fram viktiga strategiska kriterier och förslag till hur förvaltningen bör vara organiserad framåt som kommunal politiskt styrd organisation för att leva upp till krav i gällande styrdokument ingår också i konsultens uppdrag.

Lärande organisation

Förvaltningen arbetar för att vara en lärande organisation som är skicklig på att ta till sig kunskap, utveckla och förmedla kunskapen samt förändra sig efter denna. Förvaltningen har organiserat så att medarbetare erbjuds att delta i olika forum. I forumen får medarbetarna ta del av varandras erfarenheter och kunskaper och ställa frågor till varandra och testa sina tankar. Syftet är att medarbetarna ska ta med sig ny kunskap ut i praktiken och testa nya arbetssätt för att utveckla verksamheten framåt.

Kompetensförsörjning (hök21, konkurrenskraftig organisation, bristyrken, heltid, hybridarbete)

Förvaltningen står liksom övriga Sverige fortsatt inför stora utmaningar gällande kompetensförsörjning. Inom grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och fritidshemmet är specialpedagog, speciallärare och lärare till fritidshemmet svårt att rekrytera. Inom gymnasieskolan har lärare med behörighet att undervisa i matematik, naturvetenskap, juridik, teknik och språk varit svårt att rekrytera. Flera professioner inom elevhälsan upplevs särskilt svårt att rekrytera där skolsköterskor,

skolpsykologer är tydligt identifierade kategorier men även studie- och yrkesvägledare är svårt att rekrytera. Till centralorterna Kinna och Skene är det lättare att rekrytera än till ytterområdena.

Antalet tillsvidareanställda blev 25 fler än föregående år. Det innebar totalt 1 200 tillsvidareanställda oavsett anställningsgrad samtidigt som antalet tidsbegränsade anställda minskade med 105 till 147. Det stora minskningen av visstidsanställda kan vara ett led i en allt mer välfungerande bemanningsenhet där enheterna har "rätt" bemanning och bemanningsenheten tillsätter vakanser.

Förvaltningen har under året arbetat med att utveckla och behålla redan anställda medarbetare samt stärka deras kompetens och engagemang genom olika kompetensutvecklingsinsatser. Samarbete finns med universitet och högskolor gällande genom VFU (verksamhetsförlagd utbildning) där studenter inom förskola, grundskola och gymnasieskola gör praktik på enheter. Dessa studenter fångas upp av bemanningsenheten och arbetar många gånger parallellt med studierna i verksamheten och ett flertal kommer efter studierna tillbaka genom regelrätt rekrytering. Samarbete finns också med BRvux.

Exempel på pågående arbete inom förvaltningen

- För att skapa attraktiva tjänster erbjuds majoriteten av medarbetarna att arbeta heltid i så stor utsträckning som möjligt. Dialog förs i samverkan kring kombitjänster för att i ännu större utsträckning kunna erbjuda heltidstjänster.
- När en medarbetare slutar följer respektive chef upp avslutet med ett avslutningssamtal. Utifrån samtalet dras slutsatser om förbättringar som kan föra verksamheten framåt.
- Ute i verksamheterna arbetar förvaltningen för att ha så få intermitteranta anställda som möjligt.
- Intermitterant anställda arbetar genom bemanningsenheten och blir introducerade på flera enheter för att medarbetarna själva ska kunna påverka tjänstgöringsgrad genom att arbeta på fler eller färre enheter. Önskvärt är att Marks kommun har en gemensam bemanningspool så att anställningsformen kan bli annorlunda och att arbetsvillkoren kan bli ännu bättre.

Under året 2022 har förvaltningen haft en partsgemensam arbetsgrupp tillsammans med HR och lärarförbunden arbetat med HÖK 21 vilket omfattar arbetsmiljö, arbetstid, arbetsorganisation och lönebildning. Handlingsplan är framtagen och utbildningsinsats för samtliga rektorer, arbetsplatsombud och skyddsombud är genomförd. Fortsatt arbete sker under 2023 på APT-nivå med ett stödmaterial som partsgemensamt tagits fram.

Utifrån pandemin har förvaltningen blivit bättre på att träffas digitalt för kortare avstämningar och möten och hybridarbete har blivit en del i vardagen där arbetsplats lika gärna kan vara hemma som på förvaltningskontor.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro redovisas per verksamhet fördelat på tre kategorier; total sjukfrånvaro, kortare än 60 dagar samt längre än 60 dagar. Sjukfrånvaron längre än 60 dagar är angiven i procent av den totala sjukfrånvaron.

Det är viktigt att titta på vilken typ av sjukfrånvaro en enhet har. En enhet med 10% total sjukfrånvaro är att betrakta som hög. Men om 90% av den totala sjukfrånvaron utgörs av en eller flera personer som är långtidssjukskrivna är den kvarvarande sjukfrånvaron bara 1% vilket är ett bra sjuktal.

En annan enhet har 10% sjukfrånvaro men ingen långtidsfrånvaro över 60 dagar. Dessa två enheter har helt olika utmaningar. De har lika stor total sjukfrånvaro men där den ena enheten har stora problem med att bemanna vid frekvent frånvaro har den andra enheten en eller ett par långtidsfrånvarande som kan ersättas med långtidsvikarie eller överanställning.

Rehabiliteringsinsatserna behöver se olika ut. Den ena enheten behöver ett brett spektrum med insatser för hela arbetsgruppen medan den andra enheten behöver riktade insatser till ett

fåtal medarbetare.

Mätdatum: 2021-11-01 till 2022-10-31

Total sjukfrånvaro, <60dgr, >60dgr

Sjukstatistik BUF	2020			2021			2022		
	Totalt	<60dgr	>60dgr	Totalt	<60dgr	>60dgr	Totalt	<60dgr	>60dgr
AME: VUX, AMC, Naturvårdslaget	5,0%	2,1%	57,6%	8,6%	5,1%	40,4%	10,2%	6,2%	38,8%
BUF ledning (VC, EC, Rektorer, KoU)	1,1%	1,1%	0,0%	1,5%	1,3%	11,3%	1,7%	1,0%	41,8%
Förskola	9,3%	6,7%	27,7%	10,9%	6,5%	40,4%	9,4%	6,0%	36,4%
SoU (Elevhälsa, Elevvård, Modersmål)	4,1%	2,2%	44,9%	3,1%	1,4%	54,0%	2,2%	2,2%	0,0%
Grund- och gymnasiesärskola	5,6%	4,9%	13,0%	5,6%	3,7%	34,1%	4,7%	4,3%	8,9%
Grundskola 7-9	4,0%	2,3%	42,7%	2,6%	1,9%	28,4%	4,6%	2,9%	37,0%
Grundskola F-6	7,0%	4,7%	33,2%	7,7%	5,4%	30,5%	7,3%	5,3%	27,3%
Gymnasiet	1,9%	1,0%	48,8%	1,8%	0,7%	59,5%	2,2%	1,6%	25,9%
Totalt	6,2%	4,3%	31,0%	6,6%	4,2%	36,1%	6,6%	4,5%	32,2%

Tabellen visar total sjukfrånvaro, men också andelen av total sjukfrånvaro längre än 60 dagar. Tabellen visar också sjukfrånvaron när 60 dagar är borträknade.

Förvaltningens uppföljning visar att en av åtta verksamheter hamnar något över 10%. Med tanke på två år av pandemi är det en relativt låg andel.

Frisktal

Frisktal visar andelen anställda som varit sjukfrånvarande max 5 dagar per period.

Barn- och utbildningsförvaltningen följer samma trend som kommunen i stort liksom de flesta förvaltningar där frisktalerna minskar de senaste fem åren trots stora satsningar på friskvårdsbidrag. Ett vidare grepp om enskilda enheters frisk och sjukfrånvaro skulle behövas i ett kommunövergripande krafttag där även nämndmål tydligt pekar ut riktning.

Ett pilotprojekt har genomförts på förvaltningen tillsammans med HR-avdelningen under 2022 för att skapa redskap för att nå fram till uppsatta målbeskrivningar. Projektet heter Stödkedja där förvaltningen arbetat tillsammans med rektorer från förskola, grundskola och gymnasieskola. Projektet kan liknas vid en prototyp eller en förstudie till projekt "Brattåsen". En enhets utdata från olika system lyfts över till en Excelfil, presenteras och går igenom tillsammans med HR-specialist en gång per månad. Rektor eller enhetschef fokuserar tillsammans med HR-specialist på olika områden beroende på enhetens förutsättningar. Modellen har sitt ursprung från förskoleverksamheten i Borås stad stadsdelsförvaltning Väster. Inom barn- och utbildningsförvaltningen i Marks kommun har arbetsmetoden tagits emot mycket positivt från rektorerna i pilotprojektet och önskemål om fortsättning finns. Modellen skulle kunna utgöra en del i ett beställningsunderlag vid ett fortsatt arbete i att komma vidare med kommunens beslutsstödsystem.

Modellen visar:

- Total sjukfrånvaro, kort och långtid.
- Tid och kostnad utförd av timanställd personal.
- SAM-kalendern, påminnelse om aktuella åtgärder i Stratsys.
- LAS, VIK, AVA, -dagar per visstidsanställd.
- Samtlig anställd personal fördelat per anställningsform.
- Nedsättningar i procent, föräldraledighet och tjänstledighet.

- Personalprognos, en räknesnurra som tittar på totala lönekostnader för tillsvidareanställda, visstidsanställda samt kostnader för timvikarier satt i relation till personalbudget.

Under 2023 kommer modelltänket genomgå GDPR-prövning för att säkerställa sekretess och gällande lagstiftning. Där efter inleds dialog med leverantörer och möjlighet till införande inom befintliga ekonomiska ramar inför eventuell upphandling.

8 Ekonomi

Avsnittet ekonomi innehåller ekonomisk uppföljning av utfall och prognos för 2022.

8.1 Driftredovisning

Driftredovisning (belopp i mnkr)	Utfall 2021	Utfall 2022	Budget 2022	Budget-avvikelse
Intäkter	157,1	170,8	139,0	31,8
Personalkostnader	-668,7	-701,3	-687,7	-13,6
Övriga kostnader	-405,1	-435,5	-417,1	-18,4
Nettokostnader	-916,7	-966,0	-965,8	-0,2
Fördelning på huvudverksamhet, netto				
Förskola	-183,8	-199,0	-192,9	-6,1
<i>varav: egen regi fsk och ped omsorg</i>	-163,0	-177,3	-172,5	-4,8
<i>varav: köpta/sålda platser fsk och ped omsorg</i>	-20,8	-21,7	-20,4	-1,3
Fritidshem	-49,3	-46,4	-51,5	5,1
<i>varav: egen regi fritidshem</i>	-46,4	-43,8	-48,8	5,0
<i>varav: köpta/sålda platser fritidshem</i>	-2,9	-2,6	-2,7	0,1
Grund- och gymnasiesärskola	-34,1	-36,0	-34,0	-2,0
<i>varav: egen regi sarskola</i>	-28,5	-30,7	-28,4	-2,3
<i>varav: köpta/sålda platser sarskola</i>	-5,6	-5,3	-5,6	0,3
Grundskola	-387,2	-415,1	-407,4	-7,7
<i>varav: egen regi grundskola</i>	-360	-388,2	-380,8	-7,4
<i>varav köpta/sålda platser grundskola</i>	-27,2	-26,9	-26,6	-0,3
Gymnasieskola	-149,4	-154,3	-156,8	2,5
<i>varav: egen regi gymnasieskola</i>	-104,2	-107,7	-108,9	1,2
<i>varav: köpta/sålda platser gymnasieskola</i>	-45,2	-46,6	-47,9	1,3
Vuxenutbildning	-16,2	-14,3	-15,5	1,2
Förvaltningsgemensamt, ledning, administration, nämnd, buffert	-74,6	-78,0	-85,6	7,6
IT-lärverktyg	-12,3	-11,9	-10,7	-1,2
Arbetsmarknad och integration	-9,8	-11,0	-11,4	0,4
Nettokostnader	-916,7	-966,0	-965,8	-0,2

Analys av driftredovisning

Nämndens nettokostnader är enligt tilldelad ram, med en förbrukning om 100,0 procent. I krontal ett underskott på 0,2 mnkr. Årets ekonomi påverkades inledningsvis av pandemin med bidrag från Försäkringskassan och höga sjukskrivningstal. Utifrån ekonomins perspektiv har dessa delar återgått till ett normalläge där vikariekostnader ökat, omsorgsintäkter ökat och statsbidrag upphört. Senare delen av året påverkades istället av ökade kostnader utifrån prisförändringar och inflation samt både kostnader och nytillkomna bidrag avseende mottagande av flyktingar från Ukraina.

Efter årets första åtta månader beräknades prognosen för barn- och utbildningsnämnden till ett överskott. Nämnden gav då förvaltningen i uppdrag att nyttja ej använda reserver i budgeten till kvalitetshöjande åtgärder i verksamheten. Kostnader som ökade under hösten har varit förbrukningsinventarier, böcker, undervisningsmaterial och arbetskläder.

Intäkter ökade under 2022 till 170,8 mnkr, det är en ökning med 13,7 mnkr/8,7 procent. De

största förändringarna är statsbidrag, sålda platser och ökade omsorgsavgifter.

Statsbidragen uppgick till 100,9 mnkr under 2022 vilket är 6,6 mnkr/7 procent högre än föregående år. Ersättning med 3,5 mnkr har mottagits från Migrationsverket för att täcka ökade kostnader avseende flyktingar från Ukraina. Verksamheten arbetsmarknad&integration har fått bidrag från Arbetsförmedlingen med 8,7 mnkr, 4,1 mnkr högre än föregående år. Motsvarande ökande lönekostnader finns för fler lönebidragsanställningar mm. Intäkterna från Skolverket har minskat något.

Försäljning av utbildnings-/omsorgsplatser till annan kommun var 33,3 mnkr vilket är en ökning med 3,9 mnkr/13 procent, främst inom gymnasieskola och vuxenutbildning.

Barnomsorgsavgifterna har ökat inom både förskola och fritidshem. Ökningen har varit 7,9 procent vilket innebär ökade intäkter med 2,1 mnkr. Anledning till ökningen är dels ökat antal barn och dels att intäkterna tillfälligt gick ned föregående år då avgift inte togs in för de barn som stannade hemma under pandemin.

Personalkostnader har ökat med 32,6 mnkr/4,9 procent där årets lönerevision står för 2,0 procent av ökningen. Andra förändringar är ökat antal beredskapsanställningar/lönebidragsanställda 0,7 procent, satsning på osakliga löneskillnader 0,4 procent, ökad kostnad för timanställda och övertid 0,4 procent, se personalstatistik. Övrig förklaring kan vara förändring i antal anställda samt löneglidning.

Övriga kostnader har ökat från 405 mnkr till 435 mnkr år 2022, 7,4 procent. Det som påverkat kostnaderna är förändring av lokalhyra för nya Lyckeskolan samt bostadskostnader för flyktingar, ökade inköp under hösten utifrån nämndens beslut om att använda nämndens reserv samt prisökningar framförallt för skolskjuts.

Förskola

Driftredovisning kommentar

Periodens nettokostnader inom förskola är 199 mnkr/8,3 procent högre än föregående år och 6,1 mnkr över tilldelad budgetram. Nettokostnaderna har ökat med 15 mnkr där minskade intäkter är en del av förklaringen.

Förskolan har år 2022 tydligt fått lägre ekonomiska förutsättningar. Efter pandemin ökade kostnaderna mot en normalnivå, bidragen kopplade till pandemin har upphört och statsbidrag från Skolverket minskat.

Den största förändringen inom förskolans ekonomi är minskade bidragsintäkter. Ett nytt statsbidrag, för kvalitetshöjande åtgärder i förskolan, har ersatt det som föregående år hette statsbidrag för mindre barngrupper. Förändringen minskade förskolans intäkter med ca 7 mnkr mellan åren 2021-2022.

Förskolans ekonomi påverkades mycket av pandemin under föregående år och gav minskade nettokostnader fram till våren 2022. Under året har intäkterna för omsorgsavgifter ökat när fler barn återgått till förskolans verksamhet. Kostnad för vikarier minskade kraftigt under pandemin men har nu återgått till en nivå som före pandemin.

Fritidshem

Driftredovisning kommentar

De totala nettokostnaderna för fritidshemmen uppgick till 46,4 mnkr. Det är 5,1 mnkr lägre än budgeterat.

Nettokostnaderna för fritidshem i egen regi har minskat med 5,6 procent jämfört med 2021 och uppgår till 43,8 mnkr, vilket är 5 mnkr lägre än budget. Kostnaderna för köpta platser har också minskat, 0,3 mnkr.

Det fanns i snitt 1 618 elever i verksamheten, 71 barn/6 procent fler i jämförelse med föregående år. Samtidigt har omsorgsbehovet per barn minskat. Kostnaderna har minskat mer än omsorgsbehovet i verksamheten och likt förskolan kan en effekt av pandemin ses.

114 barn, 6,6 procent, finns i annans regi, en liten ökning i jämförelse med föregående år.

Grund- och gymnasiesärskola*Driftredovisning kommentar*

Grund- och gymnasiesärskolan visar ett underskott på 2 mnkr. Under året har antalet elever, likt tidigare år, ökat. Detta har medfört högre kostnader och verksamheten har genomfört anpassningar för att möta det ökade behovet.

Nettokostnader för köpta och sålda platser för grundsärskola har minskat i jämförelse med tidigare år med 0,3 mnkr.

Antal elever i egen regi har i snitt varit 59 elever under 2022, vilket är en ökning med 13 procent i jämförelse med föregående år.

Grundskola*Driftredovisning kommentar*

De totala nettokostnaderna för grundskolan uppgick till 415,1 mnkr. Det är 27,9 mnkr/7,2 procent högre än föregående år och 7,7 mnkr/1,9 procent högre än budgetram.

Kommunstyrelsen fattade i budgetprocessen beslut om att prioritera barn- och utbildningsförvaltningen med en resursförstärkning inom grundskolans lägre åldrar med 11 mnkr, där ett identifierat stort behov ses inom nämndens verksamhet. Detta gör att ramen för grundskolan ökat och insatser har genomförts under 2022.

Under 2022 har regeringen fortsatt valt att förstärka bidragen till grundskolan med en så kallad "skolmiljard", som för Marks kommuns motsvarar 4,9 mnkr. Detta för att möta den tuffa utmaning som covid-19-pandemin medfört i verksamheten. Budgetramen har använts till personalförstärkning inom högstadieskolorna för att höja elevernas skolresultat. Den ekonomiska resursen försvinner 2023.

Resurstillskotten har gjort att enheter inom grundskolan under året arbetat med budget och ekonomiskt utfall närmre balans.

De största förändringarna jämfört med föregående år och budgeterade medel:

Antalet köpta platser fortsätter öka och är 13 elever fler i jämförelse med 2021, samtidigt som antalet sålda platser fortsätter att minska. Både intäkter och kostnader hade utfall över budget.

Löner är den största delen av enheternas kostnader och avser nästan uteslutande den del som är pedagogik i verksamheten. Kostnaden för pedagogisk verksamhet/undervisning, 253,1 mnkr, har ökat med 4,3 procent i jämförelse med 2021.

Nämndens uppdrag till förvaltningen att nyttja ej använda reserver under hösten till kvalitetshöjande åtgärder i verksamheten har till stor del hamnat i grundskolan, 6,5 mnkr. Utan tidigarelagda kostnader inför 2023 hade grundskolan redovisat ett resultat i nivå med budget.

De totala nettokostnaderna för grundskolan tillsammans med fritidshemmen i egen regi har ökat med 6,3 procent, 25,6 mnkr, i jämförelse med samma period 2021. Kostnadsökningen kan konstateras vara betydligt högre i jämförelse med flera år bakåt.

Av totalt 4 400 elever har 335 st (7,6 procent) valt att gå hos annan huvudman.

Gymnasieskola*Driftredovisning kommentar*

De totala nettokostnaderna för gymnasieskola var 154,3 mnkr, 2,5 mnkr lägre än tilldelad ram.

Under årets första halvår ökade kostnaden för köpta gymnasieplatser. Anledningen är att Borås stad har höjt sina priser med i genomsnitt 12 procent. Det innebär en ökad kostnad med 2,4 mnkr för hela året. Borås signalerade om en budgetsatsning vilket genererar en prisökning redan innan året startade. Trots det har den totala kostnaden för köpta platser inte ökat

anmärkningsvärt då större andel ungdomar valt att gå på Marks gymnasieskola.

Antalet elever som är i gymnasieålder ökar samtidigt som antalet elever i introduktionsprogram blir fler, detta genererar fler ungdomar i gymnasieskola. Elevantalet på gymnasieskola i egen regi har under senaste tre-årsperioden ökat med 8 procent. Kostnaderna har inte ökat i samma takt. Rensat från prisökningar har nettokostnaderna ökat med 2 procent under samma tre-årsperiod.

Utifrån nuvarande elevresultat kommer antalet elever i behov av introduktionsprogram fortsätta att öka. En viss del av den s.k. Skolmiljarden som ekonomiskt stöttat upp introduktionsprogrammen under 2021-2022 upphör och ger en minskad resurs för 2023.

Vuxenutbildningen

Driftredovisning kommentar

Periodens nettoutfall på 14,3 mnkr jämfört med året innan på 16,2 mnkr ger minskade nettokostnader med 1,9 mnkr.

De största förändringarna mot budget handlar om högre intäkter för försäljning av utbildningsplatser och högre statsbidrag, totalt en ökning med 3 mnkr. Personalkostnader och övriga kostnader har sammanlagt ökat med ca 1,1 mnkr.

Arbetsmarknad och integration

Driftredovisning kommentar

Årets nettoutfall på 11,0 mnkr är 0,4 mnkr lägre än budgeterade medel.

Flyktingmottagningen har anordnat boenden för flyktingar från Ukraina med uppstartskostnader och tillkommande månadshyror. Kostnader för insatser kopplade till kriget i Ukraina har hittills varit 2,6 mnkr, dessa har dock under år 2022 helt täckts av utökade bidrag från Migrationsverket.

Satsningen på nya beredskapsanställningar på Arbetsmarknadscentrum har hittills genererat både ökade intäkter från Arbetsförmedlingen och personalkostnader.

Förvaltningsgemensamt

Driftredovisning kommentar

Nettokostnaderna var 78,0 mnkr, vilket är 7,6 mnkr lägre än budgeterat. Jämfört med föregående år är nettokostnaderna 3,4 mnkr (4,5 procent) högre.

Under denna rubrik ligger nämndens och förvaltningschefens reserver med 7,7 mnkr. Denna syns i avvikelsen med ett överskott mot budget. Vid delårsbokslutet gav nämnden i uppdrag till förvaltningen att nyttja ej använda reserver till kvalitetshöjande åtgärder i verksamheten. Dessa satsningar syns som underskott i övriga huvudverksamheter.

Kostnader som redovisas under denna rubrik är också nämnd och nämndadministration, förvaltningsledning, rektorer, enhetschefer, skoladministration, förvaltningsadministration, facklig samverkan och arbete med kvalitet och utveckling samt förvaltningsövergripande kostnader för avgifter och IT-system. Det prognosticerade årsresultatet för dessa delar i budgeten stämmer sammantaget väl överens med planerad budget för året.

Specifikation av statsbidrag

Statsbidrag

Statsbidrag (mnkr)	Utfall 2021	Utfall 2022	Budget 2022
Karriärtjänster	5,1	4,7	5,1
Lärlärlönelyft	9,4	9	9,4

Bidrag från Arbetsförmedlingen	6,5	10,2	4,4
Läxhjälp	1,3	0,0	1,3
Skapande skola, kulturrådet	0,1	0,4	0,4
Likvärdig skola	19,1	24,5	23,3
Läraryft	0,1	0,1	0,0
Läsflytet	0,3	0,0	0,0
Gymnasial lärlingsutbildning	3,5	5,1	3,6
Främja lärling	0,8	0	0
Introduktionsprogram	0,5	0,6	0,5
Mindre barngrupper förskolan	12,8	2,0	0,0
Kvalitetshöjande åtgärder inom förskola	0	5,1	5,1
Maxtaxa	7,8	6,6	6,6
Språkutveckling i förskolan	0,6	1,2	1,0
Migrationsverket	7,3	10	11,1
Bidrag från VGR	1,6	1,8	1,6
Riksidrottsförbundet	1,0	1,1	1,0
VFU	0,3	0,5	0,0
Ersättning för sjuklönekostn pga Covid, F-kassan	4,7	5,8	0,0
Nattomsorg	0,4	0,4	0,4
Specialpedagog	2,0	2,0	2,0
Elevhälsa	1,3	1,3	1,3
Läroassistent	1,5	1,5	1,5
Specialpedagogik i förskolan	0,5	0,5	0,0
Övriga statsbidrag	5,8	6,5	2,0
Summa	94,3	100,9	81,6

Kommentar statsbidrag

Under 2022 har barn- och utbildningsförvaltningen sökt de statsbidrag som är möjliga att söka. Många av statsbidragen har finansierat satsningar och verksamhet som ligger i linje med redan pågående utvecklingsarbete i verksamheten, men det finns behov av att tydligare koppla vissa av statsbidragen i det systematiska kvalitetsarbetet för att tillgodose att de matchar behov.

Det fanns även under 2022 generella statsbidrag som ersättning till kommuner under pandemin. Ett sådant generellt bidrag, men av riktad karaktär, är skolmiljarden. Kommunfullmäktige tilldelade nämnden bidraget via utökad budgetram och det syns därför inte i ovanstående förteckning. Marks kommun erhöll 4,9 mnkr. Bidraget försvinner till 2023 och en motsvarande anpassning i verksamheten behöver göras.

Som en kompensation för högre sjuklönekostnader under pandemin kompenserades Marks kommun och barn- och utbildningsförvaltningen erhöll 5,8 mnkr. En ersättning som är avslutad och inget mer bidrag betalas ut från staten.

Utveckling och finansiering på längre sikt

Den största utmaningen kommande år blir att hantera de ökade kostnaderna för personalomkostnader/pensionsavgifter och övriga prisökningar samtidigt som verksamheten har betydliga behov av utveckling och resultatförbättring. Nedan räknas ytterligare några delar upp som kommer påverka kommande år:

- Förskolan behöver anpassa sin verksamhet utifrån förändringen från statsbidraget för mindre barngrupper till statsbidraget för kvalitetshöjande åtgärder. Verksamheten är

- inte i balans, och möter samtidigt fler barn i verksamheten kommande år.
- Under en längre tid har volym- och behovsökningar i särskolan varit ett faktum som är svårhanterade inom tilldelad budgetram.
 - Skolmiljarden som betalats ut under 2021-2022 har förstärkt arbetet med resultatförbättring på högstadieskolorna och introduktionsprogrammet. Behovet finns fortsatt i verksamheten kommande år men då utan ersättning från staten.
 - Kommande år står kommunen inför ny- om- och tillbyggnationer i stor omfattning. Nämnden kommer inte kunna finansiera tillkommande lokalkostnader med egen ram, utan behöver kompenseras för detta.
 - Det är särskilt viktigt att uppmärksamma att de lägre kostnaderna och högre intäkterna som beror på pandemin inte kan räknas med vid kommande års planering av ekonomin.

8.2 Demografimodell

Den demografimodell som ligger till grund för nämndens budget baserades, i kommunfullmäktiges beslut inför år 2022, på en prognos för nedanstående verksamheter. Invånarantalet för 2022 är inte fastställt när denna årsrapport skrivs. Nedanstående skillnader baseras på senaste versionen av kommunens befolkningsprognos.

Förskola: prognosen för antalet invånare i åldern 1-5 år 2022 är 1 964, tilldelad budgetram är baserad på 1 900 invånare och har gett 3,3 mnkr för lite till nämndens ram.

Fritidshem: prognosen för antalet invånare i åldern 6-12 år 2022 är 2 990, tilldelad budgetram är baserad på 2 993 invånare och stämmer därmed väl överens med tilldelad budgetram.

Grundskola: prognosen för antalet invånare i åldern 6-15 år är 4 378, tilldelad budgetram är baserad på 4 376 invånare och stämmer väl överens med tilldelad budgetram.

Gymnasieskola: prognosen för antalet invånare i åldern 16-19 år är 1 273, tilldelad budgetram är baserad på 1 292 invånare och har gett 0,9 mnkr för mycket till nämndens ram.

Summerat är nämndens ram 2,4 mnkr lägre än vad senaste befolkningsprognosen ger i kommunens demografimodell. Störst påverkan har det gett förskolans ekonomi som också haft stora svårigheter att hålla sig inom tilldelad ram under år 2022.

8.3 Investeringsredovisning

Investeringsredovisning

Investeringsprojekt	Budget 2022	Utfall 2022	Budgetavvikelse 2022
Förskola	1,0	0,4	0,6
Grund- och grundsärskola	5,0	0,3	4,7
Gymnasie- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning	1,0	0,3	0,7
Övergripande inkl. elevhälsa	1,0	0,1	0,9
Summa	8,0	1,1	6,9

9 Annan uppföljning

9.1 Övrig uppföljning

Uppföljning av attraktivitetsplanen

Idéburet offentligt partnerskap

Idéburet offentligt partnerskap (IOP) är en avtalsform mellan en eller flera organisationer inom idéburen sektor med koppling till social ekonomi, och en eller flera offentliga verksamheter. IOP-avtal skrivs ofta runt en speciell verksamhet, som ägs av den idéburna organisationen, men som den offentliga sektorn vill medverka i. I avtalet bestäms vad partnerskapet gäller, vilka resurser respektive part ska bidra med, hur länge avtalet ska gälla med mera.

Nämnden har inga IOP-avtal och det finns inget pågående arbete med att avtala om något.

Kommunal avtalssamverkan

I årsrapporten ska nämnder redovisa vilken avtalssamverkan nämnden har, och planerar att ingå, med andra kommuner. Det gäller avtal där nämnden tar hjälp av annan kommun för att utföra kommunens uppgifter eller där Marks kommun på motsvarande sätt hjälper annan kommun.

Samverkansavtal med Sjuhärads kommunalförbund som innebär gemensam antagningsorganisation och gemensam prislista för gymnasieverksamheten.

Samverkansavtal för regional vuxenutbildning i Sjuhärad för att bidra till uthållig tillväxt inom Sjuhäradsorganisationen samt stödja och samverka med regionens näringsliv/arbetsliv inom privat och offentlig sektor.

Barn- och utbildningsnämnden har avtal med andra kommuner när elever, folkbokförda i Mark, väljer förskola eller skola i annan kommun.

Uppföljning av verksamhet som utförs av privata utförare eller fristående huvudmän

Nämnden har inte genomfört någon tillsyn av fristående förskolor under 2021. Tillsyn är inledd under hösten 2022 men än finns inga resultat och slutsatser att rapportera.

Uppföljning av synpunkter och avvikelser

Område/vht	Beröm	Förslag	Klagomål	Annat
Alla verksamheter berörda från förskola till gymnasium				15 synpunkter
Förskola			1	
Grundskola F-6			16	
Grundskola 7-9			6	
Övrigt				
Totalt			23	15

Kommentar

De 15 synpunkter som inkommit under 2022 rör till exempel lokaler och skolval. Det går inte att utläsa några samband mellan de inkomna synpunkterna då de är inom olika områden.

Flertalet av de totalt 23 klagomål som inkommit gäller särskilt stöd och kränkande behandling samt generell kritik mot skolans verksamheter.

10Följetal

10.1 Följetal personal

Personal - Antal anställda

Följetal	Utfall helår 2019	Utfall helår 2020	Utfall helår 2021	Utfall helår 2022
Antal tillsvidareanställda	1 101	1 138	1 175	1 200
Antal tidsbegränsade anställda	300	246	252	147
Genomsnittlig sysselsättningsgrad för tillsvidareanställda (%)	96,7	96,9	96,3	96,5

Statistiken avser per 31 oktober.

Antal tillsvidareanställda

Antalet tillsvidareanställda var 25 fler än föregående år. Det innebar totalt 1 200 tillsvidareanställda oavsett anställningsgrad.

Antal tidsbegränsade anställda

Antal tidsbegränsade anställda minskade med 105 till 147. Detta är kommenterat under 11.4

Genomsnittlig sysselsättningsgrad för tillsvidareanställda (%)

Den genomsnittliga sysselsättningsgrader ökade med 0,2 procentenheter till 96,5%

Personal - Sjukfrånvaro

Följetal	Utfall helår 2019	Utfall helår 2020	Utfall helår 2021	Utfall helår 2022
Sjukfrånvaro alla anställda (%)	5,5%	6,2%	6,6%	6,6%
Andel långtidssjukfrånvaro i procent av den totala sjukfrånvaron (%)	40,8%	31%	36,1%	32,2%
Frisktal (max fem sjukdagar per individ och år) (%)	67%	57%	57%	53%

Statistiken avser perioden 1 november t o m 31 oktober.

Sjukfrånvaro alla anställda (%)

Den totala sjukfrånvaron låg kvar på 6,6% vilket var samma nivå som föregående år och kopplat till pandemin.

Tabellen visar andel tillsvidareanställda per verksamhet inom BUN som har någon form av sjukfrånvaro under mätperioden (Tillsvidareanställda med månadslön inom avtalsområde AB).

Följetal	Utfall helår 2020	Utfall helår 2021	Utfall helår 2022
AME: VUX, AMC, Naturvårdslaget	5,0%	8,6%	10,2
BUF ledning (VC, EC, Rektorer, KoU)	1,1%	1,5%	1,7%
Förskola	9,3%	10,9%	9,4%
SoU (Elevhälsa, Elevvård, Modersmål)	4,1%	3,1%	2,2%
Grund- och gymnasiesärskola	5,6%	5,6%	4,7%
Grundskola 7-9	4,0%	7,7%	4,6%

Följetal	Utfall helår 2020	Utfall helår 2021	Utfall helår 2022
Grundskola F-6	7,0%	7,7%	7,3%
Marks Gymnasieskola	1,9	1,8%	2,2%
Totalt	6,2%	6,6%	6,6%

Andel långtidssjukfrånvaro i procent av den totala sjukfrånvaron (%)

Andel långtidssjukfrånvaro sjönk med 3,9 procentenheter till 32,2%.

Frisktal (max fem sjukdagar per individ och år) (%)

Frisktalet mäter hur många medarbetare som har max fem (eller färre) sjukskrivningsdagar per år. Frisktalet har under mätperioden minskat med fyra procentenheter till 53%.

Personal - Timtid, mer- och fyllnadstid samt övertid

Följetal	Utfall helår 2019	Utfall helår 2020	Utfall helår 2021	Utfall helår 2022
Timtid i timmar	99 293	83 949	88 272	88 823
Fyllnadstid i timmar	10 629	5 945	7 756	8 377
Övertid i timmar	10 512	5 470	6 806	8 792

Statistiken avser perioden 1 november t o m 31 oktober.

Timtid i timmar

Trenden med minskade antal timmar inom timtid, fyllnadstid och övertid är bruten och ökning har skett inom samtliga områden. En tänkbar förklaring är de ekonomiskt goda förutsättningarna som rått i förvaltningen under 2022 som bidragit till att enheterna både beviljat övertid i större utsträckning men också att täcka luckor i bemanningen.

En tänkbar förklaring är att bemanningsenheten blivit allt mer effektiv på att bemanna luckor i verksamheten och där vakanser inte tillsatts kanske övertid tillämpats då verksamheterna blivit vana att få bemannat.

Fyllnadstid i timmar

Fyllnadstid avser timmar utöver ordinarie arbetstid för deltidsanställda. Fyllnadstiden har ökat jämfört med föregående år. Detta går i linje med kommunens strävan efter att kunna erbjuda heltidsanställning.

Övertid i timmar

Övertidsuttaget har ökat två år i rad. Detta kan ha att göra med att verksamheterna blivit allt mer vana vid att få vikarier från bemanningsenheten. När bemanningsenheten inte lyckas täcka vakanser tillämpas övertid i större utsträckning, istället för att verksamheterna ska gå obemannad.

11 Budgetunderlag

Under senare delen av år 2022 förändrades bilden över hur de ekonomiska förutsättningarna inför kommande år kommer bli. Det är nu tydligt att det är en helt annan kostnadsnivå redan från starten av 2023 för både personalkostnader och övriga kostnader. Prognosen är att utmaningarna i ekonomin kommer kvarstå och förvärras under 2024.

Nämnd och förvaltning behöver därmed finna långsiktiga lösningar för att trygga en verksamhet i balans utifrån de resurser som finns. En allmän ekonomisk återhållsamhet är nödvändig men inte tillräcklig. Att styra verksamheten inom tilldelade resurser kräver kraftfulla åtgärder och förändringar som kommer påverka hela nämndens ansvarsområde. Hur mycket resurser som tilldelats nämnden är en politisk prioritering.

Enligt skollagen så ska all utbildning i Sverige vara likvärdig. En likvärdig skola innebär att alla elever, oavsett förutsättningar, ges samma möjlighet att nå målen. För att skapa en situation där alla elever ges den möjligheten så ska kommunen, som är skolans huvudman, tillföra ekonomiska resurser. Kommunen som huvudman har, även vid ekonomiska utmaningar, ett ansvar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen och andra författningar.

11.1 Utmaningar och slutsatser utifrån årsrapporten

Förskola

Uppnått god effektivitet med goda förutsättningar för en kvalitativ verksamhet med högre personaltäthet och personal med förskollärlig legitimation än rikssnitt.

Stadsbidraget för minskade barngrupper och stadsbidraget för kvalitetssäkrande åtgärder ersattes under 2022 av stadsbidraget för kvalitetshöjande åtgärder. Det innebär att förskolan har fått en minskad bidragsram motsvarande 7 mnkr vilket kan ge sämre kvalitet. Detta behöver tas i beaktande i budgetarbetet och i resursfördelningen.

Flera förskolor har inte ändamålsenliga lokaler och flera förskolor har platsbrist. Om förskolornas lokaler inte är ändamålsenliga kan det ge en sämre arbetsmiljö för barn och medarbetare. Det ger även sämre möjligheter att organisera för den fysisk lärmiljön. Vid platsbrist finns en risk att kommunen inte kan placera respektive barn på vald förskola inom fyra månader. Med anledning av detta behöver lokaler vara en prioriterad fråga för nämnden även de kommande åren.

Grundskola, grundsärskola och fritidshem

Sammantaget visar Koladas effektivitetsindex att grundskolan blir grön i jämförelse med andra kommuner. Det som behöver tas i beaktande är att sett över tid så varierar resultatet och följetalen på hela grunduppdraget visar att grundskolan har utmaningar med måluppfyllelsen. Med anledning av det så är nämndens bedömning att grundskola delvis uppfyller grunduppdraget likaså grundsärskola och fritidshemmet på grund av deras utfall på följetal och nyckeltal i Kolada.

Nämnden har utmaningar med resultaten i verksamheterna och den förväntade effekten är att pågående utvecklingsinsatser inom förvaltningen kommer ge en ökad måluppfyllelse. Det är ett långsiktigt arbete som kommer ta tid. Resultat är också avhängt på att elevernas närvaro ökar i skolan och att de elever som är i behov av stöd får den hjälpen de har behov av vilket är ett pågående arbete i förvaltningen.

Nämnden har över tid arbetat med resursfördelningen för att skapa bättre förutsättningar för grundskolan så att tilldelningen ligger i nivå med snittet för riket. Utmaningen blir att bibehålla denna nivå då utifrån budget. Detta behöver tas i beaktande i budgetarbetet och i resursfördelningen.

Grundsärskolan har under senaste åren arbetat med att få en budget i balans och minska sina kostnader vilket har gett ett positivt resultat. De har fortfarande en bit kvar innan kostnaderna är i nivå med likande kommuner och rikssnitt.

För fritidshemmet finns utmaningar gällande dess kvalitet och kompetensförsörjningen. Det bidrar till att kostnaden för fritidshemmet är låg. Iakttagelsen är att omfördelning av ekonomisk resurser från fritidshemmet till grundskolan gör att grundskolan får bättre

ekonomiska förutsättningar men att kvaliteten på fritidshemmet förblir lägre. Det pågår förbättringsarbete riktat mot fritidshemmet som långsiktigt förväntas påverka kvaliteten men även öka kostnaderna.

En gemensam utmaning för verksamheterna är kompetensförsörjningen och lokalerna. Det finns skolor som inte har ändamålsenliga lokaler. Nämnden ser ett behov av en ökad likvärdighet mellan de fysiska lokalerna så att alla barn och elever ges möjligheter att lyckas. När skolornas lokaler inte är ändamålsenliga kan det ge en sämre arbetsmiljö för elever och medarbetare. Det ger även sämre möjligheter att organisera för den fysiska lärmiljön. Det finns platsbrist för eleverna på grundsärskolan och det finns risk för att eleverna inte ges en ändamålsenlig utbildning. Med anledning av detta behöver lokaler vara en prioriterad fråga för nämnden även de kommande åren.

Förvaltningen står liksom övriga Sverige fortsatt inför stora utmaningar gällande kompetensförsörjningen inom verksamheterna och specialpedagog, speciallärare och lärare är svårt att rekrytera. Även flera professioner inom elevhälsan upplevs särskilt svårt och även studie- och yrkesvägledare. Förvaltningen har under året arbetat med att utveckla och behålla redan anställda medarbetare samt stärka deras kompetens och engagemang genom olika kompetensutvecklingsinsatser. Samarbete finns i kommunen med universitet och högskolor gällande förskollärarytbildning som verksamhetsförlagd utbildning. Det finns också ett samarbete med BRvux. För att skapa attraktiva tjänster erbjuds majoriteten av medarbetarna att arbeta heltid.

Gymnasieskola och gymnasiesärskola

Andelen elever som lämnade Marks gymnasieskola inom 3 år ökade och blev grön i Kolada 2022. Samtidigt finns framåt utmaningar utifrån att elevernas kunskaper från grundskolan sjunker. Ett ökande andel elever från grundskolan saknar behörighet till gymnasiet vilket innebär att Introduktionsprogrammen (IM) fortsätter att växa. Samtidigt ser vi att ett ökat antal elever med gymnasiebehörighet är i stort behov av stödinsatser i flera ämnen. Sammantaget innebär detta ett ökat behov av kompetens inom det specialpedagogiska området. En viktig faktor för att elever ska lyckas i högre grad är också att elever kontinuerligt deltar i den undervisningen som är planerad.

Gymnasieskolans programkostnader har historiskt med några undantag legat över riksgenomsnittet. Ett arbete med att sänka programkostnaderna har pågått ett antal år och ligger nu sammantaget i nivå med jämförbara kommuner enligt Kolada. Ytterligare effektiviseringar planeras vad gäller lokalutnyttjande och undervisningsgrupper för att säkerställa resurser för de stödbehov som finns i elevgruppen. Kunskapens Hus inhyser idag flera verksamheter men huvuddelen av verksamheten bedrivs idag kl 8 – 14/15 vilket gör att nämnden har en utmaning i att tillskapa ytterligare verksamheter för att sänka lokalkostnaderna per verksamhet.

Inom gymnasieskolan finns svårigheter att rekrytera lärare med behörighet att undervisa i matematik, naturvetenskap, juridik, teknik och språk. Även gymnasiesärskolan har svårigheter att rekrytera behörig personal och då särskilt speciallärare. I övrigt så har gymnasieskolan och gymnasiesärskolan samma utmaningar som övriga verksamheter gällande kompetensförsörjningen.

Vuxenutbildning

Vuxenutbildningen är en viktig aktör i kompetensutmaningen framåt då antalet gymnasieelever som väljer yrkesutbildningar inom bristyrken är få. Vuxna som satsar på utbildning som arbetsmarknaden efterfrågar är då ett viktigt komplement till alla som arbetar med kompetensutmaningen. Hälften av de arbetslösa som ingår i arbetskraftsresursen har utomeuropeisk bakgrund. Satsningen på att utveckla jobbspår och kombinerade utbildningar med SFI är därför en viktig del i kommunens integrationsarbete.

Arbetsmarknadsenhet

Arbetsmarknadsenheten genomförde den första rekryteringsmässan i kommunen på många år och det är viktigt att den får fortsätta och utvecklas under kommande år.

Minskade statsbidrag för att arbeta med integration påverkar enheten.

För ökade måluppfyllelse med att stärka deltagarens förmåga att nå egen försörjning, behöver vi skapa fler platser och andra arbetsuppgifter för att möta målgruppernas olika behov att nå

målet. Även utifrån jämställdhet i nuläget är fördelningen mellan kvinnor och män av de med en subventionerad anställning i Marks kommun, 65 % män och 35% kvinnor.

11.2 Omvärld

Rådande situation med oro i omvärlden, dels med tanke på det pågående krig i Ukraina, efterföljande effekter av pandemin och inte minst förväntade kostnadsökningar kommer påverka nämndens verksamheter.

Mer statlig styrning av skolan

Regeringen beslutade den 22 december 2020 att ge en särskild utredare i uppdrag att ta fram ett beslutsunderlag som kan skapa förutsättningar för ett statligt huvudmannaskap för skolan. Utredningen om ökat statligt ansvar för skolan är nu ute på remiss med deadline 31 mars 2023. I utredningen **Statens ansvar för skolan – ett besluts- och kunskapsunderlag** (SOU 2022:53) presenteras beslutsunderlag för ett statligt huvudmannaskap för skolan, samt andra alternativ som stärker statens ansvar för skolan utöver att staten blir huvudman.

Idag är ansvaret för skolan delat mellan stat och kommun. Statens styrning innebär att riksdag och regering har ett övergripande nationellt ansvar för resultat och utveckling. Staten anger nationella mål och riktlinjer som ska garantera att utbildningen i landet blir likvärdig och hålla en hög kvalitet. Vidare styr staten skolväsendet genom sina skolmyndigheter. Kommunerna i sin tur har dubbla roller, dels som huvudmän för kommunala skolor och komvux, dels som hem-kommuner för de barn, unga och vuxna som bor i kommunen.

Såväl OECD som Skolkommissionen har pekat på att den svenska skolans nuvarande rollfördelning är problematisk och att det finns oklarheter på flera nivåer i styrkedjan. Utöver de oklara ansvarsförhållandena finns bland annat en splittrad nationell styrning, bristande kapacitet hos många huvudmän, brister i resursfördelningen, en otillräcklig kompetensförsörjning till skolan och otillräckliga förutsättningar för professionsutveckling enligt utredarna. Ett beslut i riktning mot mer statlig styrning skulle påverka nämndens verksamheter i hög grad.

Höjda krav och ökade förväntningar

SKR, Sveriges kommuner och regioner, skriver i *Vägval för framtiden* att det inte är konstigt att förväntningarna på välfärdstjänsterna ökar när människors ekonomi förbättras och när informationen, kunskapen och tillgängligheten ökar. Med ökad utbildning och ökad jämlikhet har auktoritetstron minskat. De flesta törs uttrycka sina synpunkter och sina förväntningar. Ny teknik har skapat nya arenor vilket ytterligare skruvar upp förväntningarna på tillgänglighet och snabbhet. Trots många insatser inom nämndens verksamheter påverkas bilden av förskola och skolan mest av det som medborgare upplever fungerar mindre bra. Genom det missnöje som skapas kan en ökad förväntning på nya investeringar och satsningar upplevas.

Trenden med ökande krav på den offentliga sektorn att individanpassa verksamheten utefter enskilda individers eller/och familjers behov kommer att leda till ökande kostnader för verksamheten om ökade krav ska tillgodoses.

Urbanisering

Under de senaste åren, såväl innan som under pandemin, har en "grön våg" aktualiserats. Efterfrågan på bostäder och verksamheter koncentrerar sig till platser med närhet till kommunikationer, infrastruktur samt allmän samhällsservice har lyfts fram som en omvärldstrend. Sammantaget innebär ovanstående en möjlighet samtidigt att eftersom barn, unga och äldre konsumerar övervägande del av välfärdstjänsterna samtidigt som personer i arbetsför ålder står för finansieringen genom skatteinkomster kan en förändring av befolkningen på vissa områden i kommunen påverka både planering och budget.

Social oro

Social oron kan potentiellt leda till en ökad risk för ordningsstörningar, skadegörelse, stöld samt hot och våld. Det kan handla om en reaktion på en händelse eller en situation som eskalerar till en rad oroligheter med exempelvis anlagda bil- och skolbränder, skadegörelse och upplopp. Det förebyggande arbetet i skolan kopplat till trygghetsskapande är därmed extra viktigt. En ny lag förväntas träda i kraft 1 juli 2023, där kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete förtydligas.

En ökad värdekonserveratism och polarisering inom samhället ställer större krav på kommunens förskolor och skolor att kunna bemöta dessa värderingar och hantera en polarisering mellan eleverna på ett adekvat sätt. Utgångspunkten är Skollagens skrivning om människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet samt alla människors lika värde.

Sociala medier spelar en stor roll i elevernas liv. Det som händer på sociala medier påverkar även det som händer i skolan. En konflikt kan börja i skolan mellan elever och sedan fortsätta på sociala medier, eller tvärtom börja på sociala medier och fortsätta in i skolan. Att hantera dessa konflikter är en utmaning för skolan.

Barn och elevers ohälsa

För kommunens medarbetare är barn och elevers ohälsa en ökande oro. Det ställer ett ökat krav på elevhälsans förebyggande arbete. Det förebyggande arbetet, både internt och tillsammans med andra aktörer behöver öka och utvecklas.

Digitalisering

Forskare talar om att "vi lever i ett informations- och nätverkssamhälle där kunskap och livslångt lärande blir allt viktigare". Det är inte längre en utmaning för individer i samhället att hitta information utan problemet är snarare att hitta tillförlitlig och korrekt information. I relation till detta tilltar betydelsen av att bli en medie- och informationskunnig medborgare samt att utveckla förmågor att hantera en stor mängd information. I utbildningsuppdraget blir en medvetenhet om dessa mediala förändringar viktigt för att möta de nya möjligheter ungdomar har i dag till ständig information. Den ökade tillgången till information placerar skolan i en position där nya utmaningar ställs på lärare att möta och hantera detta på ett bra sätt. Digital kompetens är i grunden en demokratifråga.

För Marks kommun innebär det även att skolorna behöver ha en god infrastruktur vad gäller uppkoppling samt tillgång till digitala verktyg. Kompetensbehovet bland den pedagogiska personalen och skolledarna inom digitalisering är varierande och det finns ett behov av insatser, för att se till att barn och elever får en likvärdig utbildning och tillgång till digitaliseringen.

För ledning, uppföljning och organisering finns effektiviseringsmöjligheter genom digital transformation och införande av teknik men det driver till en början kostnader för inköp, drift och kompetensutveckling, samt utvecklandet av nya arbetssätt. Det är därför viktigt att prioritera valet av lösningar och avsätta resurser så att system avlastar istället för belastar.

Barn och Elevprognos

I budgetunderlag 2023-2026 presenterades förvaltningens prognos för 2022-2031, baserat på SCB´s underlag på utfall 31/12 2021. Detta budgetunderlag har inget nyare utfall, så samma prognos kvarstår för barn- och elevprognos i kommunen. De byggprojekt som fanns planerade i kommunen togs med som antagande i den framställning av SCB.

En förändring av antalet barn och unga påverkar flera planeringsunderlag som ligger till grund för verksamheternas förutsättningar. En till synes liten förändring i en åldersgrupp på kommunnivå kan dölja kritiska förändringar på enhetsnivå på grund av på lokalernas utformning och beskaffenhet. Nämndens Lokalbehovsplan lämnades över till TSF av förvaltningens lokalsamordnare i september. I den framgår befintligt antal förskoleplatser och skolplatser per delområde så som det är i år och kommande om/nybyggnation utifrån nämndbeslut.

Nämnden står inför avsevärda hyreshöjningar på grund av investeringar i ny-, om- och tillbyggnationer under den närmaste tioårsperioden i nästan alla av Marks kommuns orter. Orsaken till detta är eftersatta skollokaler, den så kallade underhållsskulden till följd av investeringar gjorda på 1960- och 1970-talet, ej ändamålsenliga lokaler, trångboddhet och ett ökande barn- och elevantal. Lokalernas storlek och beskaffenhet är grundläggande för att kommunen ska kunna bedriva den verksamhet som lagen kräver och det är av största vikt att dessa lokalinvesteringar kommer till stånd. Att vänta skulle innebära mycket svårhanterade konsekvenser för verksamheterna.

Nämnden har rangordnat behovet av byggnationer genom att dela in dem i tre olika prioriteringsgrupper, där prioriteringsgrupp ett skall genomföras under 2022 - 2024,

prioriteringsgrupp två under 2025 - 2027 och prioriteringsgrupp tre under 2028 - 2030. Prioriteringarna revideras årligen om behov finns. De planerade ökade antalet platser ställs i relation till prognosticerat behov för 2022 -2031 i Lokalbehovsplanen som överlämnats till TSF. **Underlaget bifogas till årsrapporten.**

Förskolor

Kommunens utmaningar gällande lokaler gäller främst förskolor. I dagsläget är det fullt eller nästan fullt på alla kommunens förskolor, med undantag av Fritsla, Björketorp och Horred. Rektorererna gör allt i sin makt för att kunna möta behovet, men naturligtvis sätter lokalerna gränser. Befolkningsprognosen visar ökande antal barn i princip hela kommunen och det idag ansträngda läget går inom några år över till att bli ohållbart. Behovet av förskoleplatser är baserat på kommunens nuvarande inskrivningsgrad (85%). Ökar inskrivningsgraden ökar också behovet av förskoleplatser ytterligare. Prognosticerat till 2031 förväntas antalet barn i förskoleålder öka med 202 barn vilket motsvarar 8,2%.

En ny lag trädde i kraft 1 juli 2022 och ska tillämpas från och med den 1 juli 2023. Lagen innebär att varje hemkommun ska genom uppsökande verksamhet ta kontakt med vårdnadshavare till de barn som inte har en plats i förskolan och informera om förskolans syfte och barnets rätt till förskola. Den första kontakten ska tas inför hösten det år barnet fyller tre år och, om barnet inte börjar i förskolan, årligen inför varje höst och vår t.o.m. våren det år barnet fyller sex år.

Alla barn i Sverige i åldrarna 3-5 år har rätt till minst 525 timmar avgiftsfri förskola om året, s.k. allmän förskola. De flesta barn i Sverige går i förskolan. Andelen barn som går i förskolan är mindre i de yngre åldrarna och större bland de äldre barnen. Andelen barn i åldrarna 3-5 år som deltar i förskola eller pedagogisk omsorg varierar mellan 84 procent i kommunen med lägst deltagande och 99 procent i kommunen med högst deltagande. I Marks kommun har inskrivningsgraden för barn 3-5 år minskat sen 2017 och var senast 95,6%.

Grundskola F-6

Utfall 2021 visar 19 fler barn i åldersgrupp än tidigare prognosticerat. Prognos till 2026 visar att antalet barn förväntas öka med 107 barn vilket motsvarar 3,6%. Prognos till 2031 visar att antalet barn förväntas öka med 191 vilket motsvarar 6,4%.

Underlaget visar att det finns tillräckligt med platser även vid 100% val av kommunal skola nu och i framtiden.

Högstadiet 7-9

Utfall 2021 visar 12 fler barn i åldersgrupp än tidigare prognosticerat. Prognos till 2026 visar att antalet barn förväntas minska med 99 barn vilket motsvarar -7,2%. Prognos till 2031 visar att antalet barn förväntas öka med 22 vilket motsvarar 1,6%.

Underlaget visar att det finns tillräckligt med platser även vid 100% val av kommunal skola nu och i framtiden.

Gymnasieålder 16-18 år

Utfall 2021 visar 13 färre i åldersgrupp än tidigare prognosticerat. Prognos till 2026 visar att antalet ungdomar förväntas öka med 151 vilket motsvarar 12%. Prognos till 2031 visar att antalet ungdomar förväntas öka med 92 vilket motsvarar 7,3%.

Nya Lagar

Lagändringar från och med 1 juli 2023

Förskola

Ändringar i skollagen för att öka deltagandet i förskolan. Riksdagen har beslutat om ändringar i skollagen som syftar till att fler barn ska gå i förskola och få möjlighet till bättre språkutveckling i svenska.

Ändringarna innebär bland annat att hemkommunen inför hösten det år ett barn fyller tre år ska ta kontakt med barnets vårdnadshavare, om barnet inte redan har en förskoleplats. Vårdnadshavarna ska få information om förskolans syfte och om barnets rätt till förskola. Om barnet inte börjar i förskolan ska ny kontakt tas inför varje höst och varje vår. Sista kontakten ska tas inför våren det år barnet fyller sex år.

En annan ändring är att hemkommunen blir skyldig att erbjuda förskoleplats till vissa grupper av barn, även om deras vårdnadshavare inte har anmält önskemål om förskola. Det gäller vid något av följande:

- om barnet är fött utomlands och vistas i Sverige sedan högst fem år
- om barnets vårdnadshavare är födda utomlands, men nu är bosatta i Sverige och vistas här sedan högst fem år.

Lagändringarna trädde i kraft den 1 juli 2022, men ska tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 1 juli 2023.

Skolverket kommer att ta fram stöd till kommunernas uppsökande verksamhet. Stödet publiceras våren 2023.

Förskoleklass, grundskola, grundsärskola och gymnasieskola

Resursskolor och tilläggsbelopp för särskilt stöd

Riksdagen har beslutat om ändringar i skollagen i syfte att utveckla och tydliggöra förutsättningarna för så kallade resursskolor, det vill säga skolor som begränsar sitt mottagande till elever i behov av särskilt stöd.

Ändringarna innebär bland annat att kommunala resursskolor inom grundskolan och grundsärskolan regleras i skollagen. Det är kommunen som beslutar om en elev ska placeras i en kommunal resursskola. Beslutet fattas efter ansökan av elevens vårdnadshavare, eller i vissa fall av elevens rektor. För skolformerna förskoleklass och gymnasieskola införs inte någon reglering av kommunala resursskolor.

När det gäller fristående skolor regleras redan idag att de får begränsa utbildningen till att avse elever i behov av särskilt stöd inom skolformerna förskoleklass, grundskola, grundsärskola och gymnasieskola. Även dessa skolor får nu benämningen resursskolor i skollagen.

Det tydliggörs också att både kommunala och fristående resursskolors verksamhet är en form av särskilt stöd och att huvudmannen ansvarar för att bedöma om en elev är i behov av det särskilda stöd som resursskolan erbjuder.

Utöver de nya bestämmelserna om resursskolor har riksdagen även beslutat att regeringen får delegera uppgiften att meddela ytterligare föreskrifter om tilläggsbelopp till en myndighet som regeringen bestämmer.

Lagändringarna trädde i kraft den 2 juli 2022, men ska tillämpas från och med den 1 juli 2023.

Lagändringar från och med 2 juli 2023

Stärkt elevhälsa och nytt namn på skolformer för elever med intellektuell funktionsnedsättning

Riksdagen har beslutat om ändringar i skollagen som syftar till att stärka elevhälsan och utbildningen för elever med intellektuell funktionsnedsättning.

Ändringarna innebär bland annat att elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och i samverkan med lärare och övrig personal. Elevhälsan ska vara en del av skolans systematiska kvalitetsarbete och det förtydligas i skollagen att den ska samverka med hälso- och sjukvården och socialtjänsten när det behövs. Det införs också krav på att det ska finnas tillgång till specialpedagog eller speciallärare för elevhälsans specialpedagogiska insatser.

Vidare byter grundsärskolan, gymnasiesärskolan och komvux som särskild utbildning namn till anpassad grundskola, anpassad gymnasieskola och komvux som anpassad utbildning. Benämningen träningskola tas bort och elevens val avskaffas i den anpassade grundskolan. Uttrycket utvecklingsstörning ersätts i skollagen av intellektuell funktionsnedsättning.

Ändringarna gäller från den 2 juli 2023.

Lagändringar från och med Höttermen 2023

Gymnasieskola

Ökade möjligheter till grundläggande behörighet på yrkesprogram

Riksdagen har beslutat om ändringar i skollagen som ska ge elever på yrkesprogram ökade möjligheter att få grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå. De kurser som krävs för sådan grundläggande behörighet ska ingå i programstrukturen för alla yrkesprogram. Elever ska alltså inte behöva läsa utökat program eller använda det individuella valet eller programfördjupningen för att uppnå grundläggande behörighet.

För att säkra elevers rätt att läsa det som krävs för grundläggande behörighet utan att minska yrkesinnehållet ska också programmets omfattning utökas, både vad gäller antalet gymnasiepoäng och garanterad undervisningstid. Barn- och fritidsprogrammet, hotell- och turismprogrammet samt vård- och omsorgsprogrammet kommer att omfatta 2700 gymnasiepoäng. Övriga yrkesprogram kommer att omfatta 2800 gymnasiepoäng. Elever ska dock ha möjlighet att välja bort delar av det som krävs för grundläggande behörighet.

Lagändringarna träder i kraft den 1 januari 2023 och ska tillämpas på utbildning som påbörjas höstterminen 2023.

Lagändringar från och med 1 januari 2025

Komvux på gymnasial nivå och komvux som särskild utbildning på gymnasial nivå

Arbetsmarknadens behov ska vägas in vid planering och dimensionering av utbildning på gymnasial nivå

Riksdagen har beslutat om ändringar i skollagen som syftar till att göra det lättare för ungdomar och vuxna att etablera sig på arbetsmarknaden. Ändringarna syftar också till att förbättra kompetensförsörjningen till välfärd och näringsliv.

Ändringarna innebär bland annat att både efterfrågan hos ungdomar och vuxna och arbetsmarknadens behov ska vägas in vid planering och dimensionering av vissa utbildningar på gymnasial nivå.

Varje kommun ska som huvudregel samverka med minst två andra kommuner om planering, dimensionering och erbjudande av utbildning i ett primärt samverkansområde.

Vidare ska kurser som är relevanta för ett yrkesområde kunna kombineras till en sammanhållen yrkesutbildning inom komvux på gymnasial nivå och komvux som särskild utbildning på gymnasial nivå.

En del av utbildningen i en sammanhållen yrkesutbildning ska genomföras som arbetsplatsförlagt lärande (apl). Utbildningen kan utformas som en nationell sammanhållen yrkesutbildning eller vara utformad av en huvudman. En vuxen som är behörig ska fritt kunna söka och tas emot till de yrkesutbildningar som erbjuds i samverkansområdet som den sökande tillhör.

Ändringarna träder i kraft den 1 juli 2023, men ska tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 31 december 2024. För utbildning som påbörjas före den 1 januari 2025 gäller äldre bestämmelser.

Lagändringar från och med 1 juli 2025

Gymnasieskola

Arbetsmarknadens behov ska vägas in vid planering och dimensionering av utbildning

Riksdagen har beslutat om ändringar i skollagen som syftar till att göra det lättare för

ungdomar och vuxna att etablera sig på arbetsmarknaden samt förbättra kompetensförsörjningen till välfärd och näringsliv. Ändringarna innebär bland annat att både efterfrågan hos ungdomar och vuxna och arbetsmarknadens behov ska vägas in vid planering och dimensionering av vissa utbildningar på gymnasial nivå.

Det gäller såväl kommuner och regioner som enskilda huvudmän. Varje kommun ska som huvudregel samverka med minst två andra kommuner om planering, dimensionering och erbjudande av utbildning i ett primärt samverkansområde.

För att en enskild ska godkännas som huvudman inom gymnasieskolan kommer det krävas att utbildningen dels bidrar till att möta ungdomars efterfrågan, dels fyller ett behov på arbetsmarknaden. Det gäller för såväl nationella program som för introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion som är utformade för en grupp elever.

Vidare ska informationen om den gymnasieutbildning som huvudmannen erbjuder tydligt ange utbildningens inriktning och vad utbildningen kan leda till. Det gäller för såväl nationella program som för introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion som är utformade för en grupp elever.

Ändringarna träder i kraft den 1 juli 2023, men ska börja tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. För utbildning som påbörjas före den 1 juli 2025 gäller äldre bestämmelser.

Ämnesbetyg ersätter kursbetyg

Riksdagen har beslutat att ämnesbetyg ska införas i gymnasieskolan samt inom komvux på gymnasial nivå och komvux som särskild utbildning på gymnasial nivå. De nya bestämmelserna trädde i kraft den 15 juli 2022, men ska tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025.

Det ämnesutformade betygssystemet kommer att ersätta dagens system med kurser och kursbetyg. Ett ämne kommer att bestå av en eller flera nivåer. För varje nivå ska det anges hur många gymnasiepoäng eller gymnasiesärskolepoäng som nivån omfattar. Betyg ska sättas efter varje avslutad nivå. När en elev har fått ett godkänt betyg på en högre nivå i ett ämne ersätter betyget på den högre nivån det eller de betyg som eleven har fått på lägre nivåer. Det gäller även om eleven har läst den högre nivån inom komvux och den eller de lägre nivåerna i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan.

Reglerna om ämnesbetyg ska alltså tillämpas först efter halvårsskiftet 2025. Dessa bestämmelser ska inte sammanblandas med den nya principen för betygssättning, som ska tillämpas från och med den 1 juli 2022.

11.3 Ekonomi

Beräkningen av nämndens kostnader för 2024 och kommande år är gjorda på en övergripande nivå och utifrån väsentligheter. Utgångspunkten för nämndernas ramar är fullmäktiges budgetbeslut i december 2022. Där fastställdes budgetramarna för 2024-2025. Nämndens ekonomiska arbete ska ligga på att planera in verksamheten inom de beslutade budgetramarna.

År 2024-2025 kommer vara en utmaning för ekonomin med kraftigt ökade pensionskostnader och prisökningar på varor och tjänster. Det behöver kombineras med behov av resultatförbättring och utveckling inom skolans verksamheter.

Den ökade inflationen under 2023 som väntas fortsätta öka under 2024 har en mycket stor påverkan på kommunens och nämndens kostnader. Inflationen påverkar personalkostnaderna genom att pensionsavgifterna ökar. Även övriga omkostnader påverkas i hög grad av prisutvecklingen i omvärlden. Med utgångsläge enligt fullmäktiges beslutade ramar år 2023 ger det ett besparingskrav på ca 3 procent av verksamheten. Till år 2024 beräknas det kravet öka ytterligare med ca 2 procent och ger då sammantaget en anpassning för verksamheten om 5 procent.

Högstadieskolor och introduktionsprogrammen har under 2021-2022 förstärkts med den s.k. skolmiljarden genom beslut från Kommunfullmäktige. Syftet har varit att satsa på åtgärder för att förbättra elevernas skolresultat. Från 2023 minskar budgeten för högstadierna och

introduktionsprogrammen när skolmiljarden försvinner. Behoven är dock fortsatt lika stora framförallt för att förbättra elevernas resultat men också för andra delar i skolmiljön såsom trygghet och ordning.

Förskolans ekonomi förändrades under 2022 från att ha visat överskott och där en majoritet av förskolorna haft god ekonomi. När statsbidragen till förskolan minskades med 7 mnkr förändras de ekonomiska förutsättningarna. Statsbidraget avsåg att ge förskolorna färre barn i varje grupp, med syfte att fortsätta även efter bidragets slut. Verksamheten är nu inte i ekonomisk balans och kommer inte att kunna bibehålla de mindre grupperna, även andra åtgärder kommer bli nödvändiga för att anpassa sig till de nya ekonomiska förutsättningarna.

Under en längre tid har volym- och behovsökningar i särskolan varit ett faktum som är svårhanterade inom tilldelad budgetram.

Inom planperioden finns lokalkostnadsökningar då kommunen står inför ny- om- och tillbyggnationer i stor omfattning. Nämnden kommer inte kunna finansiera tillkommande lokalkostnader med egen ram, utan behöver kompenseras för detta. De största projekten är ny förskola i Skene samt ny- och ombyggnation av grundskolorna i Skene årskurs F-9.

Bedömningen är att alla verksamheter inom barn- och utbildningsnämnden kommer att påverkas av de förändrade ekonomiska förutsättningarna. En anpassningsplan motsvarande 5 procent av barn- och utbildningsnämndens verksamhet behöver tas fram. Att planera verksamheten inom beslutade budgetramar för kommande två år kommer kräva betydande förändringar inom barn- och utbildningsområdet och gör även att nysatsningar som medför extra kostnader inte är möjliga.

Driftredovisning (belopp i mnkr)	Utfall 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Intäkter	170,8	160,0	163,0	166,0		
Personalkostnader	-701,3	-730,0	-748,0	-768,8		
Övriga kostnader	-435,3	-431,6	-440,0	-453,0		
Nettokostnader	-965,8	-1001,6	-1025,0	-1055,8		

Investeringsbudget

Investeringsprojekt	Utfall 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Investeringar	1,1	8,0	10,0	10,0	10,0	10,0
Summa	1,1	8,0	10,0	10,0	10,0	10,0

Kommentar

11.4 Personal- och kompetensförsörjning

Hållbar personal- och kompetensförsörjning

Inledning

För att nämnden ska vara känd som en attraktiv och konkurrenskraftig arbetsgivare arbetar förvaltningen för att skapa en samsyn och förståelse i hela barn- och utbildningsförvaltningen för nämndens mål och uppdrag, liksom för processer, strukturer och arbetssätt för det systematiska kvalitetsarbetet.

Nämnden strävar efter att arbeta utifrån en tillitsbaserad styrning där chefer i alla led och medarbetare har ett handlingsutrymme. I barn och utbildningsförvaltningen uppmuntras alla i styrkedjan att aktivt och gemensamt ta ansvar för helheten och arbeta tillsammans. Det finns en strävan efter att som utgångspunkt välja att lita på dem du samarbetar med och ha positiva förväntningar. Förvaltningen ska präglas av öppenhet och tillit där oliktänkande välkomnas och kritik respekteras. Kunskapsutveckling, lärande och en praktik baserad på vetenskap och beprövad erfarenhet formar och ska genomsyra all verksamhet.

Styrning och ledning

Styrningen och ledningen på nämnden har en god struktur, utgår från givna ramar och bedrivs med fokus på uppsatta mål. Förvaltningen arbetar för att skapa tydliga roller, mandat och ansvarsfördelning samt fungerande kommunikation och återkoppling genom hela styrkedjan. Arbetet med att utveckla verksamheten utgår från vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Arbetet kännetecknas av långsiktiga processer med mål för att skapa hållbarhet och långsiktighet.

Organisationsöversyn

Hösten 2022 inleddes en översyn av organisationen där följande verksamheter ingår, stöd och utveckling, kvalitet och utveckling, förvaltningsledning inklusive samtliga verksamhetschefer och rektorsorganisationen. Översynen genomförs med hjälp av en konsult vars uppdrag är att kartlägga hur nuvarande organisationen fungerar och hur arbetet bedrivs idag. Konsulten ska även kartlägga vilka uppgifter som ska utföras och vilken kompetens utförandet kräver. Att ta fram viktiga strategiska kriterier och förslag till hur förvaltningen bör vara organiserad framåt som kommunal politiskt styrd organisation för att leva upp till krav i gällande styrdokument ingår också i konsultens uppdrag.

Lärande organisation

Förvaltningen arbetar för att vara en lärande organisation som är skicklig på att ta till sig kunskap, utveckla och förmedla kunskapen samt förändra sig efter denna. Förvaltningen har organiserat så att medarbetare erbjuds att delta i olika forum. I forumen får medarbetarna ta del av varandras erfarenheter och kunskaper och ställa frågor till varandra och testa sina tankar. Syftet är att medarbetarna ska ta med sig ny kunskap ut i praktiken och testa nya arbetssätt för att utveckla verksamheten framåt.

Kompetensförsörjning (hök21, konkurrenskraftig organisation, bristyrken, heltid, hybridarbete)

Förvaltningen står liksom övriga Sverige fortsatt inför stora utmaningar gällande kompetensförsörjning. Inom grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och fritidshemmet är specialpedagog, speciallärare och lärare till fritidshemmet svårt att rekrytera. Inom gymnasieskolan har lärare med behörighet att undervisa i matematik, naturvetenskap, juridik, teknik och språk varit svårt att rekrytera. Flera professioner inom elevhälsan upplevs särskilt svårt att rekrytera där skolsköterskor, skolpsykologer är tydligt identifierade kategorier men även studie- och yrkesvägledare är svårt att rekrytera. Till centralorterna Kinna och Skene är det lättare att rekrytera än till ytterområdena.

Antalet tillsvidareanställda blev 25 fler än föregående år. Det innebar totalt 1 200 tillsvidareanställda oavsett anställningsgrad samtidigt som antalet tidsbegränsade anställda minskade med 105 till 147. Det stora minskningen av visstidsanställda kan vara ett led i en allt mer välfungerande bemanningsenhet där enheterna har "rätt" bemanning och bemanningsenheten tillsätter vakanser.

Förvaltningen har under året arbetat med att utveckla och behålla redan anställda medarbetare samt stärka deras kompetens och engagemang genom olika kompetensutvecklingsinsatser. Samarbete finns med universitet och högskolor gällande genom VFU (verksamhetsförlagd utbildning) där studenter inom förskola, grundskola och gymnasieskola gör praktik på enheter. Dessa studenter fångas upp av bemanningsenheten och arbetar många gånger parallellt med studierna i verksamheten och ett flertal kommer efter studierna tillbaka genom regelrätt rekrytering. Samarbete finns också med BRvux.

Exempel på pågående arbete inom förvaltningen

- För att skapa attraktiva tjänster erbjuds majoriteten av medarbetarna att arbeta heltid i så stor utsträckning som möjligt. Dialog förs i samverkan kring kombitjänster för att i ännu större utsträckning kunna erbjuda heltidstjänster.
- När en medarbetare slutar följer respektive chef upp avslutet med ett avslutningssamtal. Utifrån samtalet dras slutsatser om förbättringar som kan föra verksamheten framåt.
- Ute i verksamheterna arbetar förvaltningen för att ha så få intermittenta anställda som

möjligt.

- Intermittent anställda arbetar genom bemanningsenheten och blir introducerade på flera enheter för att medarbetarna själva ska kunna påverka tjänstgöringsgrad genom att arbeta på fler eller färre enheter. Önskvärt är att Marks kommun har en gemensam bemanningspool så att anställningsformen kan bli annorlunda och att arbetsvillkoren kan bli ännu bättre.

Under året 2022 har förvaltningen haft en partsgemensam arbetsgrupp tillsammans med HR och lärarförbunden arbetat med HÖK 21 vilket omfattar arbetsmiljö, arbetstid, arbetsorganisation och lönebildning. Handlingsplan är framtagen och utbildningsinsats för samtliga rektorer, arbetsplatsombud och skyddsombud är genomförd. Fortsatt arbete sker under 2023 på APT-nivå med ett stödmaterial som partsgemensamt tagits fram.

Utifrån pandemin har förvaltningen blivit bättre på att träffas digitalt för kortare avstämningar och möten och hybridarbete har blivit en del i vardagen där arbetsplats lika gärna kan vara hemma som på förvaltningskontor.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro redovisas per verksamhet fördelat på tre kategorier; total sjukfrånvaro, kortare än 60 dagar samt längre än 60 dagar. Sjukfrånvaron längre än 60 dagar är angiven i procent av den totala sjukfrånvaron.

Det är viktigt att titta på vilken typ av sjukfrånvaro en enhet har. En enhet med 10% total sjukfrånvaro är att betrakta som hög. Men om 90% av den totala sjukfrånvaron utgörs av en eller flera personer som är långtidssjukskrivna är den kvarvarande sjukfrånvaron bara 1% vilket är ett bra sjuktal.

En annan enhet har 10% sjukfrånvaro men ingen långtidsfrånvaro över 60 dagar. Dessa två enheter har helt olika utmaningar. De har lika stor total sjukfrånvaro men där den ena enheten har stora problem med att bemanna vid frekvent frånvaro har den andra enheten en eller ett par långtidsfrånvarande som kan ersättas med långtidsvikarie eller överanställning.

Rehabiliteringsinsatserna behöver se olika ut. Den ena enheten behöver ett brett spektrum med insatser för hela arbetsgruppen medan den andra enheten behöver riktade insatser till ett fåtal medarbetare.

Mätdatum: 2021-11-01 till 2022-10-31

Total sjukfrånvaro, 60dgr, 60dgr

Sjukstatistik	2020			2021			2022		
	Totalt	<60dgr	>60dgr	Totalt	<60dgr	>60dgr	Totalt	<60dgr	>60dgr
AME: VUX, AMC, Naturvårdslaget	5,0%	2,1%	57,6%	8,6%	5,1%	40,4%	10,2%	6,2%	38,8%
BUF ledning (VC, EC, Rektorer, KoU)	1,1%	1,1%	0,0%	1,5%	1,3%	11,3%	1,7%	1,0%	41,8%
Förskola	9,3%	6,7%	27,7%	10,9%	6,5%	40,4%	9,4%	6,0%	36,4%
SoU (Elevhälsa, Elevvård, Modersmål)	4,1%	2,2%	44,9%	3,1%	1,4%	54,0%	2,2%	2,2%	0,0%
Grund- och gymnasiesärskola	5,6%	4,9%	13,0%	5,6%	3,7%	34,1%	4,7%	4,3%	8,9%
Grundskola 7-9	4,0%	2,3%	42,7%	2,6%	1,9%	28,4%	4,6%	2,9%	37,0%
Grundskola F-6	7,0%	4,7%	33,2%	7,7%	5,4%	30,5%	7,3%	5,3%	27,3%
Gymnasiet	1,9%	1,0%	48,8%	1,8%	0,7%	59,5%	2,2%	1,6%	25,9%
Totalt	6,2%	4,3%	31,0%	6,6%	4,2%	36,1%	6,6%	4,5%	32,2%

Tabellen visar total sjukfrånvaro, men också andelen av total sjukfrånvaro längre än 60 dagar. Tabellen visar också sjukfrånvaron när 60 dagar är borträknade.

Förvaltningens uppföljning visar att en av åtta verksamheter hamnar något över 10%. Med tanke på två år av pandemi är det en relativt låg andel.

Frisktal

Frisktal visar andelen anställda som varit sjukfrånvarande max 5 dagar per period.

Barn- och utbildningsförvaltningen följer samma trend som kommunen i stort liksom de flesta förvaltningar där frisktalerna minskar de senaste fem åren trots stora satsningar på friskvårdsbidrag. Ett vidare grepp om enskilda enheters frisk och sjukfrånvaro skulle behövas i ett kommunövergripande krafttag där även nämndmål tydligt pekar ut riktning.

Ett pilotprojekt har genomförts på förvaltningen tillsammans med HR-avdelningen under 2022 för att skapa redskap för att nå fram till uppsatta målbeskrivningar. Projektet heter Stödkedja där förvaltningen arbetat tillsammans med rektorer från förskola, grundskola och gymnasieskola. Projektet kan liknas vid en prototyp eller en förstudie till projekt "Brattåsen". En enhets utdata från olika system lyfts över till en Excelfil, presenteras och går igenom tillsammans med HR-specialist en gång per månad. Rektor eller enhetschef fokuserar tillsammans med HR-specialist på olika områden beroende på enhetens förutsättningar. Modellen har sitt ursprung från förskoleverksamheten i Borås stad stadsdelsförvaltning Väster. Inom barn- och utbildningsförvaltningen i Marks kommun har arbetsmetoden tagits emot mycket positivt från rektorerna i pilotprojektet och önskemål om fortsättning finns. Modellen skulle kunna utgöra en del i ett beställningsunderlag vid ett fortsatt arbete i att komma vidare med kommunens beslutsstödsystem.

Modellen visar:

- Total sjukfrånvaro, kort och långtid.
- Tid och kostnad utförd av timanställd personal.
- SAM-kalendern, påminnelse om aktuella åtgärder i Stratsys.
- LAS, VIK, AVA, -dagar per visstidsanställd.
- Samtlig anställd personal fördelat per anställningsform.
- Nedsättningar i procent, föräldraledighet och tjänstledighet.
- Personalprognos, en räknesnurra som tittar på totala lönekostnader för tillsvidareanställda, visstidsanställda samt kostnader för timvikarier satt i relation till personalbudget.

Under 2023 kommer modelltänket genomgå GDPR-prövning för att säkerställa sekretess och gällande lagstiftning. Där efter inleds dialog med leverantörer och möjlighet till införande inom befintliga ekonomiska ramar inför eventuell upphandling.

11.5 Taxor och avgifter

Sammanställning samtliga taxor

Taxa/taxe-område	Kort beskrivning av taxan	Belopp 2023	Senast ändring av taxan i KF (åååå-mm)	Förslag till ny taxa 2024 (samt kort motivering)	Nytt taxebelopp 2024 efter indexuppräknig eller uppräknig på annat fastställt sätt (om uppräknig, ange vilket index/sätt)
Förskola, fritidshem	Marks kommun använder den nationella maxtaxan, vilket innebär att vårdnadshavaren betalar en viss procent av hushållets bruttolöns upp	Inkomsttaket per månad för 2022 var 50 340 kronor.	2015-11	Inkomsttaket per månad för 2023 är 54 830 kronor, enligt förordning 2001:160.	Skolverket lämnar senast 1 december 2023 uppgifter om inkomsttak och högsta avgift för 2024.

	till ett inkomsttak.				

Marks kommun tillämpar sedan 1 januari 2002 maxtaxa för förskola och fritids där vårdnadshavare betalar en viss procent av hushållets bruttoinkomst i avgift. Den maximala bruttoinkomsten begränsas av ett inkomsttak som bestäms årligen av skolverket. Kommunfullmäktige har i november 2015 beslutat att avgiften beräknas på en maxinkomst efter index enligt förordning 2001:160. Skolverket uppdaterar inkomsttak och högsta avgift årligen.

Intäkter från taxor och avgifter

Verksamhetsområde	Utfall 2022	Budget 2023	Prognos 2023	Budget 2024
Förskola	17,3	16,7	16,7	16,9
Fritidshem	11,3	11,0	11,0	11,1
Summa (mnkr)	28,6	27,7	27,7	28,0